

Vastuullinen sijoittaminen ja vastuullisten rahastojen kannattavuus

Johanna Jetsonen

Tekijä Johanna Jetsonen	
Koulutusohjelma Finanssi- ja talousasiantuntijan koulutusohjelma	
Opinnäytetyön nimi Vastuullinen sijoittaminen ja vastuullisten rahastojen kannattavuus	Sivu- ja liitesivumäärä 35 + 0
<p>Vastuullisuuden, eettisyyden ja kestävän kehityksen teemat ovat viime vuosina nousseet entistä ajankohtaisemmiksi – myös sijoitustoiminnan suhteen. Opinnäytetyössä paneudutaan aiheeseen Suomessa toimivien ja vastuullista sijoituspolitiikkaa toteuttavien sijoitusrahastojen avulla, yksityisen piensijoittajan näkökulmasta.</p> <p>Opinnäytetyön tietoperustassa käsitellään ensin vastuullisen ja eettisen sijoittamisen määritelmiä ja periaatteita sekä niiden mittareita. Lisäksi käydään läpi motiiveja, haasteita, kuluja ja tuottoja sekä kerrotaan kuinka vastuullista sijoittamista voi toteuttaa ja millaisissa omaisuuslajeissa. Sen jälkeen kerrotaan yleisesti rahastosijoittamisesta, sen hyvistä ja huonoista puolista sekä sijoitusrahastojen toiminnasta.</p> <p>Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa tutkitaan vastuullisesti, eettisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti sijoittavien rahastojen kannattavuutta sijoituskohteena verrattuna tavanomaisiin rahastoihin. Kaikki vertailtavat rahastot on esitelty kattavasti työssä. Vertailu toteutettiin käyttämällä niin rahastoyhtiöiden omia kuin rahastoanalyysijä tarjoavan sijoitus-tutkimusyhtiö Morningstarin numeerisia aineistoja. Vertailukohtina käytettiin rahastojen tuottojen ja kulujen lisäksi Morningstarin vastuullisuusratingin arvosanaa, volatiliiteettia ja Sharpen lukua.</p> <p>Vertailusta voi päätellä, että suuria eroavaisuuksia rahastojen välillä ei ole. Osa vastuullisesti, eettisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti sijoittavista rahastoista pärjasi vertailussa hieman paremmin, osa hieman huonommin ja osa samantapaisesti kuin tavanomaiset rahastot. Samaa tulosta tukevat myös aiheesta aikaisemmin tehdyt tutkimukset. Koska selviä eroja ei ole, voidaan vähintäänkin kumota edelleen jossain määrin vallalla oleva ajatus siitä, että vastuullinen, eettinen ja kestävän kehityksen mukainen sijoittaminen olisi pelkkää hyväntekeväisyyttä.</p> <p>Globalisaation ja muun muassa sosiaalisen median tuoman läpinäkyvyyden myötä vastuullisuuden teemat ovat nousseet tärkeiksi tekijöiksi yhtiöiden menestymisessä. Ihmisten tietoisuuden kasvaessa myös sijoituskohteilta vaaditaan vastuullisuutta, ja sitä pidetään nousevana megatrendinä. Voidaankin todeta, että vastuullista, eettistä ja kestävän kehityksen mukaista sijoituspolitiikkaa harjoittavat sijoituskohteet kasvattanevat suosiotaan enenevässä määrin myös tulevaisuudessa.</p>	
Asiasanat Vastuullisuus, eettinen sijoittaminen, rahastot, kestävä kehitys, yhteiskuntavastuu	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Vastuullinen ja eettinen sijoittaminen.....	3
2.1	Määritelmät ja periaatteet.....	3
2.2	Historiaa.....	3
2.3	Vastuullisuuden ja eettisyyden mittarit	4
2.4	Motiivit ja haasteet	6
2.5	Kulut ja tuotot.....	7
2.6	Toteutustavat ja omaisuuslajit	7
3	Rahastosijoittaminen pähkinänkuoressa	10
3.1	Sijoitusrahastojen toiminta	10
3.2	Rahastotyypit	10
3.3	Rahastosijoittamisen riskit, haitat ja edut.....	11
3.4	Tuoton ja riskin mittaaminen	13
4	Rahastojen vertailu	15
4.1	Vertailtavat rahastot	15
4.1.1	Vastuulliset rahastot.....	15
4.1.2	Tavanomaiset rahastot.....	20
4.2	Rahastojen vertailu	25
4.3	Tutkimustuloksia	28
5	Vastuullisen sijoittamisen tulevaisuudennäkymiä	30
6	Pohdinta.....	32
6.1	Tulosten tarkastelu.....	32
6.2	Tutkimuksen luotettavuus ja hyödynnettävyys	32
6.3	Johtopäätökset.....	33
6.4	Jatkotutkimusehdotukset.....	34
6.5	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi.....	35
	Lähteet	36

1 Johdanto

Vastuullisuus teemana niin ympäristö- kuin muidenkin yhteiskunnallisten asioiden tiimoilta on ollut laajasti esillä viime vuosina ja aihe onkin hyvin ajankohtainen. Uskon, että etenkin jatkuvasti lisääntyvän näkyvyyden myötä ihmisten kiinnostus vastuullisuutta kohtaan on herännyt entistä enemmän ja se näkyy myös vastuullisten sijoitustuotteiden valinnassa sijoituspäätöstä tehdessä sekä tällaisten tuotteiden lisääntyneessä tarjonnassa. Tästä lähti ajatus opinnäytetyöhöni, sillä olen itsekkin erittäin kiinnostunut sijoittamaan vastuullisesti ja eettisten sekä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja pidän ajatuksesta, että sen kautta voi tehdä oman pienen osansa asioiden parantamiseksi.

Opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä vastuullisiin, eettisiin ja kestävän kehityksen mukaisiin sijoitustuotteisiin ja niiden tarjontaan Suomessa. Empiirisen osuuden tutkimus on selkeyden vuoksi rajattu koskemaan vain rahastoja. Aihetta tarkastellaan yksityisten pien-sijoittajien ja näille suunnattujen sijoitusrahastojen näkökulmasta.

Tietoperustassa on tarkoituksena vastata muun muassa seuraaviin kysymyksiin: mitä vastuullinen sijoittaminen on ja miten eettinen sijoittaminen sekä kestävän kehityksen mukainen sijoittaminen linkittyvät siihen ja miten nämä termit määritellään, kuinka vastuullisuutta ja kestävän kehityksen mukaisuutta mitataan, mitä syitä ja motiiveja sijoittajalla on valitessaan vastuullisen sijoituskohteen, miksi se kannattaa ja mitä hyötyä siitä on, miten se onnistuu eli minkälaisia sijoitustuotteita on tarjolla ja mitkä tahot niitä tarjoavat Suomessa, sekä minkälaisia kuluja ja tuottoja sekä mahdollisia riskejä ja huonoja puolia tai ennako-asenteita siihen voi sisältyä, miten näiden sijoitustuotteiden kysyntä on kehittynyt ja miltä kehitys näyttää tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa vertaillaan vastuullisten ja eettisten sekä kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sijoittavia rahastoja niin sanotusti tavanomaisiin rahastoihin. Tarkoituksena on selvittää, eroavatko nämä toisistaan muun muassa tuottojen ja riskien suhteen, sekä tutkia sitä, millä tavalla eettisyyttä toteutetaan sijoituskohteiden valinnassa rahastojen sisällä ja toisaalta, missä määrin eettisyys mahdollisesti nähdään rahoituslaitoksissa markkinointikeinona tietyille sijoittajaryhmille. Vertailuun valikoituivat kaikista sijoitustuotteista juuri rahastot siitä syystä, että vaikka sijoittajalla ei olisi syvällistä tietämystä vastuullisuuden periaatteista tai sijoittamisesta ylipäänsä, voidaan rahastojen katsoa olevan helppo ja yksinkertainen valinta sijoitustaipaleen aloittamiseen.

Toivon, että opinnäytetyö tavoittaisi myös sijoittajia, jotka ovat kiinnostuneet vastuullisen, eettisen ja kestävän kehityksen mukaisuudesta mutta kokevat mahdollisesti aiheeseen lähestymisen hankalana internetin tietoa tulvivassa viidakossa. Tavoitteena on, että opinnäytetyö toimisi tiiviinä oppaana vastuullisen, eettisen ja kestävän kehityksen syövereihin ja vaihtoehtoihin sekä innostaisi sijoittajia pohtimaan omia arvomaailmojaan, joita haluavat mahdollisesti myös sijoittamisen kautta edistää. Lisäksi tavoitteena on saada jo mahdollisesti omassa arjessaan vastuullisuutta vaikkapa kierrättämisen, reilun kaupan tuotteiden ostamisen ja ympäristön hyvinvoinnista huolehtimisen kautta toteuttava lukija huomaamaan, kuinka vastuullisuutta voi harjoittaa myös laajemmassa mittakaavassa omien sijoituspäätösten kautta.

2 Vastuullinen ja eettinen sijoittaminen

Vastuullinen ja eettinen sijoittaminen eivät ole synonyymejä toisilleen, vaikka arkipuheessa ne saattavatkin helposti päästä sekoittumaan. Tässä luvussa selvennetään näiden termien eroavaisuuksia sekä pureudutaan tarkemmin niiden sisältöihin.

2.1 Määritelmät ja periaatteet

Kuten mainittua, vastuullisella ja eettisellä sijoittamisella on eroavaisuuksia. Eettisellä sijoittamisella tarkoitetaan sijoitustoimintaa, jossa sijoittaja tekee sijoituspäätökset esimerkiksi poistamalla sijoitussalkustaan sellaiset yritykset ja toimialat, jotka eivät tue sijoittajan omia arvoja ja moraalikäsityksiä. Eettisesti sijoittava hyväksyy sijoituksilleen pienemmän pitkän aikavälin tuoton, jotta omat arvot pääsevät toteutumaan. (Hyske, Lönnroth, Savi-laakso & Sievänen 2012, 11.)

Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa puolestaan sitä, että sijoitustoiminnassa otetaan huomioon ympäristöasiat, sosiaaliseen vastuuseen liittyvät asiat sekä hallintotapa-asiat eli niin sanotut ESG-asiat niin, että sijoitussalkun tuotto- ja riskiprofiili paranevat (Hyske ym. 2012, 11). ESG-asioista kerrotaan lisää kappaleessa 2.3. Vastuullisen sijoittamisen juuret ovat eettisessä sijoittamisessa, mutta vastuullinen sijoittaminen mahdollistaa arvojen ja eettisten kantojen sovittamisen yhteen tuottavan sijoitustoiminnan toimintatapojen kanssa (Pörssisäätiö 2017).

Louche ja Lydenberg toteavat, että vastuullista sijoittamista ilmenee monessa eri muodossa, ja sen myötä sitä kuvataan monella eri termillä – eettinen sijoittaminen, kestävä kehityksen mukainen sijoittaminen, vihreä sijoittaminen, ESG-sijoittaminen, vaikuttavuus-sijoittaminen, sosiaalisesti vastuullinen sijoittaminen ja yksinkertaisimmillaan juuri vastuullinen sijoittaminen ovat esimerkkejä näistä termeistä. Osittain termit juontavat juurensa niiden ryhmien asiaa koskeviin lähestymistapoihin, joista ne ovat vuosien saatossa kehittyneet. Esimerkiksi uskonnolliset järjestöt ovat painottaneet eettisyyttä, ihmisoikeuksien puolestapuhujat yhteiskunnallisia näkökulmia ja ympäristöjärjestöt kestävä kehitystä. Kaikkien näiden eri lähestymistapojen ja näkökulmien yhteinen tavoite on kuitenkin sama – arvon luominen pitkällä aikavälillä. (Louche & Lydenberg 2011, 16.) Vastuullisen sijoittamisen historiasta kerrotaan tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

2.2 Historiaa

Vastuullista sijoittamista voidaan pitää yhtä vanhana ilmiönä kuin sijoittamista ylipäänsä – erilaiset uskonnolliset ryhmät kuten kveekarit ja metodistit laativat jo 1700-luvulla ohjeet

siitä, minkälaisiin yrityksiin tulisi sijoittaa (Schroders 2016). Vielä tänäkin päivänä esimerkiksi Suomessa kirkkoa voidaan pitää yhtenä tärkeänä tahona institutionaalisen vastuullisen sijoittamisen saralla. Kirkon eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen toimintaohjeiden päätavoite on ohjata kirkon työntekijöiden eläkevarojen sijoitustoimintaa, mutta sen lisäksi eläkerahaston avulla halutaan aktiivisesti lisätä tietoisuutta vastuullisesta sijoittamisesta avoimen ja läpinäkyvän toiminnan avulla sekä jakamalla tietoa ja tekemällä yhteistyötä toisten sijoittajien kanssa. (Kirkkohallitus 2014, 3.)

Nyky muodossaan vastuullinen sijoittaminen alkoi yleistyä 1960-luvulla. Tuolloin vastuullisen sijoittamisen teemat heijastelivat silloin pinnalla olleita sosiaalisia aiheita kuten rasismia vastustavaa ja tasa-arvoa ajavaa kansalaisoikeusliikettä. Varallisuudenhallinnan alan kasvaessa aktivistit ymmärsivät, että osakkeenomistajilla on mahdollisuus vaikuttaa yritysten toimintatapoihin. Esimerkiksi 1970–1990 -lukujen aikana varallisuudenhoitajiin kohdistui paineita olla sijoittamatta Etelä-Afrikassa toimiviin yrityksiin, ja tämän katsotaan olleen yksi rotuerottelupolitiikkaa harjoittaneen apartheid-järjestelmän purkamiseen vaikuttaneista tekijöistä. 1980-luvulla tapahtuneet ympäristökatastrofit kuten hyönteismyrkkyä leviittänyt Bhopalin onnettomuus ja Exxon Valdezin öljyonnettomuus, sekä ilmastonmuutoksen uhkaan herääminen ovat vaikuttaneet ympäristöasioiden nousuun myös vastuullisen sijoittamisen saralla. Niin ikään vuosien 2008–2009 finanssikriisillä voidaan sanoa olleen vaikutusta – sijoittajilla on yhtiöiden pitkäaikaisina omistajina rooli hyvän hallintotavan varmistamisessa. Finanssikriisin myötä lisääntynyt sääntely on vahvistanut yhtiöiden vastuita yhteiskuntaa ja osakkeenomistajia kohtaan. (Schroders 2016.)

2.3 Vastuullisuuden ja eettisyyden mittarit

Vastuullinen sijoittaminen on terminä ollut käytössä vuodesta 2006 alkaen YK:n julkistamassa vastuullisen sijoittamisen periaatteet, joita kutsutaan nimellä PRI (United Nation's Principles for Responsible Investment). Näiden kuuden periaatteen julkistamista voidaan pitää yhtenä isoimmista muutoksista vastuullisen sijoittamisen saralla. Periaatteet allekirjoittava sijoittaja sitoutuu liittämään ESG-asiat osaksi sijoitusprosessejaan, toimimaan aktiivisena omistajana sekä soveltamaan ESG-asioita omistajakäytäntöihinsä, edistämään sijoituskohteiden ESG-raportointia, edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteiden käyttöönottoa sijoituksen kohteena olevalla toimialalla, tekemään vastuullista sijoittamista edistävää yhteistyötä muiden sijoittajien kanssa sekä raportoimaan toimistaan ja vastuullisen sijoittamisen etenemisestä. (Hyrskke ym. 2012, 26–28.)

Lyhenne ESG muodostuu sanoista environment, social sekä governance. ESG-asioilla tarkoitetaan siis erilaisia ympäristöasioita, sosiaalista vastuuseen sisältyviä osa-alueita

ja hallintotapa-asioita (Finsif 2018). Oheisessa taulukossa 1 määritellään tarkemmin jokaisen kolmen osa-alueen sisältö.

Taulukko 1. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? (Finsif 2018)

E	S	G
Standardit ja sertifikaatit	Henkilöstöpolitiikka	Hallituksen riippumattomuus
Ympäristöohjelmat	Ihmisoikeudet	Hallituksen palkitseminen
Ilmastonmuutostyöskentely	Lasten oikeudet	Toimitusjohtaja ja johtoryhmä
Energiatehokkuus	Työelämän oikeudet	Palkitsemisjärjestelyt
Luonnon monimuotoisuus	Tuotevastuu	Veronmaksu
Kiertotalous	Lähiyhteisön huomioiminen	Korruptio- ja lahjontavastainen toiminta

PRI on luonut yleistä tietoisuutta vastuullisuudesta, ja sen voidaan sanoa vaikuttaneen merkittävästi myös suomalaisten instituutiosijoittajien käsitykseen vastuullisesta sijoittamisesta. Pohjoismaista vertailua tarkastellessa voidaan todeta, että Suomessa on sitouduttu vahvasti vastuulliseen sijoittamiseen sijoitusmarkkinoiden kokoon nähden. PRI:llä on Suomessa 35 allekirjoittajaa, ja vastaavasti Ruotsissa 56, Tanskassa 21, Norjassa 13 ja Islannissa 4. (Finsif 2017.)

Rahastoihin liittyvää tietoa ja analyysyjä tarjoava kansainvälinen yritys Morningstar vastasi vuonna 2016 haasteisiin liittyen rahastojen vastuullisuuden selvittämiseen ja eri rahastojen vertailuun vastuullisuuden perusteella perustamalla vastuullisuusratingin. Tällä hetkellä se kattaa noin 20000 rahastoa, ja niiden määrä on jatkuvassa kasvussa. Vastuullisuusratingin tehtävänä on kertoa, kuinka hyvin kunkin rahaston sijoitussalkussa olevat yritykset ovat hyödyntäneet vastuullisuuteen liittyviä mahdollisuuksia ja toisaalta hallinneet ympäristö- ja yhteiskuntavastuuseen liittyviä riskejään. (Nordnet 2016.) Vastuullisuusratingin tavoitteena onkin tarjota sijoittajille luotettava ja objektiivinen tapa arvioida rahastojen käytäntöjä. Rahastoja arvioidaan suhteessa muihin Morningstarin saman rahastoluokan rahastoihin, asteikon ollessa 1–5 maapallosymbolia. (Morningstar 2016.) Morningstarin vastuullisuusratingin tulokset ovat nähtävissä myös opinnäytetyössä kunkin vastuullisen rahaston kohdalla luvussa 4.

Vuodesta 2017 alkaen rahastoille on voitu myöntää pohjoismainen ympäristömerkki eli Joutsenmerkki. Tämän voidaankin katsoa olevan jälleen yksi osoitus siitä, että vastuulli-

sen sijoittamisen maailmanlaajuiset markkinat ovat kasvussa, ja vastuullisesta sijoittamisesta on muodostumassa monelle niin instituutio- kuin yksityissijoittajallekin sopiva sijoittamismuoto. Joutsenmerkin tarkoituksena on ohjata sijoittajia valitsemaan sellaisia rahastoja Pohjoismaisten yli 6000 rahaston valikoimasta, joiden tavoitteena on vaikuttaa kohdeyrityksiin ja edistää kestävästä kehitystä. Joutsenmerkin saaneessa rahastossa ei saa olla mukana ihmisoikeuksia loukkaavia tai vakavia ympäristörikoksia tekeviä yrityksiä, eivätkä ne voi tuottaa energiaa fossiilisista lähteistä tai valmistaa aseita tai tupakkaa. Lisäksi Joutsenmerkityn rahaston yrityksistä vähintään 90 prosenttia on tullut suorittaa ESG-analyysi, ja lisäpisteitä rahasto saa sijoittamalla vihreisiin kohteisiin kuten uusiutuvaan energiaan, vedenpuhdistukseen tai energiatehokkuutta tehostavaan toimintaan. Rahastoyhtiöiden omistuksia, vastuullisuustyön tuloksia sekä varainhoitajan toimintaa seurataan jatkuvasti, ja näin varmistetaan vastuullisuuden toimiminen sijoittajan puolesta. (Joutsenmerkki 2017.)

2.4 Motiivit ja haasteet

Sijoittajan halukkuuteen sijoittaa vastuullisesti voivat vaikuttaa useat erilaiset sekä usein rinnakkaiset syyt. Eri tekijät liittyvät toisiinsa, joten sijoittajalla on harvemmin ainoastaan yhtä syytä vastuulliseen sijoitustoimintaan. Yhtenä tärkeimmistä tekijöistä ovat kokonaisvaltaisesti elämää ohjaavat omat arvot ja eettiset kannat, jotka halutaan liittää myös osaksi omaa sijoitustoimintaa. Toisaalta vastuullinen sijoittaminen toimii usealle sijoittajalle myös riskienhallinnan työvälineenä ja tuottoa edistävänä sijoitusmuotona. Vastuullisesti sijoittava tutustuu väistämättä ESG-asioiden myötä kohdeyritykseen laaja-alaisemmin, ja siten syntyvä syvällisempi ymmärrys yhtiöstä sekä sen toimialasta edesauttavat laajemmän riskianalyysin ja tuottoarvion tekemistä. Lisäksi sijoittajan oma toimintaympäristö, kuten kulttuuri ja taloudellinen kehitystila ja toimintaympäristön kehitysaste vaikuttavat vastuullisen sijoittamisen kehitykseen. (Hyrskke ym. 2012, 33–36.)

Ammattimaisten ja piensijoittajien motiivien välillä voidaan myös nähdä eroavaisuuksia. Erityisesti institutionaaliset sijoittajat vaativat luottamusta siihen, että sijoituksilla on kyky tehdä tuottoa. Nämä tahot keskittyvät siis kilpailukykyiseen tuottoon eivätkä pyri tekemään niin sanotusti hyväntekeväisyyttä, joskin kestävästä kehityksen mukaisuus tuo toisaalta positiivista lisäarvoa sijoituksille. Piensijoittajan puolestaan on mahdollista sijoittaa periaatteellisen halunsa mukaisesti vain kestävästä kehityksen perspektiivistä katsottuna hyvinä pidettyihin ja omien arvojen mukaisiin kohteisiin. (Kuisma, M. & Temmes, A. 2011, 310.)

Osa vastuullisen sijoittamisen tuotteista on saanut osakseen myös kritiikkiä. Esimerkiksi niin sanotut green bondit eli vihreät velkakirjalainat ovat piensijoittajille käytännössä mahdollon vaihtoehto emissio- eli liikkeellelaskukoon ollessa tavallisesti sadantuhannen euron paikkeilla. Myös rahoituslaitosten tyyliä koota ja markkinoida vastuullisia sijoitustuotteita on kritisoitu – pankit saavat helposti markkinoitua eettisenä sijoitustuotteena rahastoa, josta on vain poissuljettu yhden, niin sanotun syntisektorin toimialan yhtiöt. (Salkunrakentaja 2016.)

2.5 Kulut ja tuotot

Vastuullinen sijoittaminen on asiaan tarkemmin perehtymättömän helppo mieltää sijoitustavaksi, jossa tuotoista täytyy tinkiä hyvän omantunnon saavuttamiseksi. Tämän uskomuksen kumoaa esimerkiksi Nordean hiljattain tekemä tutkimus, jonka kohteena olivat vastuullisen sijoittamisen tuottohyödyt viimeisten kymmenen vuoden aikana ja jossa hyödynnettiin sijoitustutkimusyhtiö MSCI:n vastuullisuusanalyysia. Tutkimus osoitti, että vuoden 2012 jälkeen oli havaittavissa selkeä käännekohta vastuullisesti ja vähemmän vastuullisesti toimivien yhtiöiden tuottojen eroavaisuuksissa siten, että vastuullisesti toimivien yhtiöiden kurssit pärjäävät markkinoiden keskiarvoa paremmin, kun taas matalan arvostuksen saaneet huomattavasti heikommin. Vastuullinen sijoitustapa on näin ollen tuottanut selkeää ylituottoa. Nordean tutkimuksen mukaan vastuullisuutta priorisoivien sijoittajien kasvun myötä myös vastuullisimpien yhtiöiden osakkeiden arvostus on noussut muuhun markkinaan verrattuna. (Salkunrakentaja 2017.)

Mielikuva vastuullisen sijoittamisen tuottamattomuudesta lienee peräisin ajalta, jolloin vastuullinen sijoittaminen toteutettiin vain sulkemalla pois tietyt toimialat, jolloin saattoi aiheutua tuoton menetyksiä jossakin syklin vaiheessa. Lisäksi menneisyydessä vastuullisten sijoitustuotteiden kustannukset saattoivat olla huomattavasti korkeammat kuin perinteisillä tuotteilla, aiheuttaen heikompa suorituskykyä. Kustannusten taso on noista ajoista sittemmin laskenut ja kilpailu lisääntynyt. Voidaankin todeta, että vastuullisen sijoittamisen suosion kasvu mahdollistaa tuottojenkin paranemisen. (Sijoittaja.fi 2017.) Lisäksi vastuullinen sijoittaminen on sittemmin kehittynyt siten, että poissulkemisen ja välttelyn sijaan pyritään vaikuttamaan yhtiöiden toimintatapoihin vuoropuhelun kautta (Salkunrakentaja 2017).

2.6 Toteutustavat ja omaisuuslajit

Vastuullista sijoittamista voi käytännössä toteuttaa usealla eri tavalla. Sijoittaja voi sulkea sijoitussalkustaan kokonaan pois toimialoja tai yrityksiä, joita pitää epäeettisinä, tai puolestaan kohdistaa sijoituksensa toimialojen vastuullisimpiin yhtiöihin. (Pörssisäätiö 2017.)

Poissulkemisen taustalla voi olla yhteiskunnan yleinen moraalikäsitys tai vallitsevan uskonnon vaikutus – Pohjoismaissa yleisimpiä poissuljennan kohteita ovat esimerkiksi ase-, tupakka-, uhkapeli- ja alkoholiteollisuus, kun taas vaikkapa Lähi-idässä saatetaan poissulkea sianlihaa tuottavat yritykset. Lisäksi voidaan poissulkea esimerkiksi yrityksiä, jotka testaavat elintarvikkeita, kosmetiikkaa tai lääkkeitä eläimillä. (Hyrskke ym. 2012, 69.)

Poissuljentamennetelmään liittyy myös haasteita. Nollatoleranssia on vaikea soveltaa, koska yritykset voivat tuottaa lukuisia erilaisia tuotteita ja palveluita, joista poissuljettavaksi nähty toiminta voi olla vain pieni murto-osa. Tämän vuoksi sijoitussalkuissa voidaankin käyttää täydellisen nollatoleranssin sijasta liikevaihtoon tai -voittoon perustuvia prosenttirajoja, eli yritys ei saa tehdä tiettyä prosenttilukua enempää liikevaihtoa kyseisestä toiminnasta. Esimerkiksi aseteollisuuden välttämisen haasteena on eri komponenttien kaksoiskäyttö – samoja osia voidaan käyttää niin sotilas- kuin siviilitarkoituksiin, joten tulkinna-varaiseksi jää, missä vaiheessa tuote täyttää poissulkemisen kriteerit. Tuotteiden lisäksi niin ikään arvoketjujen eri osa-alueiden analysointi on tulkinna-varaista – on haastavaa määrittellä esimerkiksi sitä, missä vaiheessa raakametallista tulee ase. Sijoituspäätöksiä tekevä taho tekeekin tästä subjektiivisuudesta johtuen usein linjanvetoja omista lähtökohdistaan riippuen. (Hyrskke ym. 2012, 70–71.)

Lisäksi vastuullisen sijoittamisen voidaan katsoa kehittyneen osittain hiukan pois-päin poissulkemisen taktiikasta. Aikaisemmin sijoittajan oltua tyytymätön esimerkiksi sijoituskohteenaan olevan yhtiön toimintatapoihin, tapana oli myydä osakkeet ja ostaa uusia osakkeita parempia toimintatapoja soveltavista yhtiöistä. Nykypäivänä vastuullista sijoittamista harjoittavat tahot pyrkivät osakkeiden myymisen sijaan vaikuttamaan yritysten johtoon ja vaativat parannuksia esimerkiksi ympäristöasioiden hoitamiseen tai työolojen parantamiseen. (Louche & Lydenberg 2011, 74–75.)

Perinteisesti vastuullinen sijoittaminen on totuttu liittämään suoriin osakeomistuksiin ja osakerahastoihin, mutta nykypäivänä vastuullisuusnäkökulmat voi huomioida myös muissa omaisuuslajeissa, kuten esimerkiksi korko-, kiinteistö-, infrastruktuuri-, hyödyke- ja pääomasijoituksissa. Toisin sanoen yksittäisiä omaisuuslajeja ei ole tarpeen jättää pois sijoitussalkusta, mutta sijoittajan tulee kuitenkin omaisuuslajikohtaisesti tarkastella, soveltuuko kukin omaisuuslaji tämän omaan vastuulliseen sijoituskehykseen. (Hyrskke ym. 2012, 96–98.)

Tässä opinnäytetyössä on erilaisista omaisuuslajeista keskitytty ainoastaan rahastoihin, ajatuksena se, että ne ovat tavalliselle yksityissijoittajalle usein yksinkertaisin ja helpoin

väylä aloittaa sijoittamiseen ja siten myös vastuulliseen sijoittamiseen tutustuminen. Vertailuosioon pyrittiin mahdollisuuksien mukaan sisällyttämään monipuolisesti vastuullisuutta, eettisyyttä ja kestävän kehityksen mukaisuutta sijoitustoiminnassaan toteuttavia rahastoja. Niiden sijoitusperiaatteista sekä muun muassa kuluista ja tuotoista kerrotaan tarkemmin kunkin rahaston kohdalla luvussa 4.

3 Rahastosijoittaminen pähkinäkuoressa

Opinnäytetyön neljännen luvun vertailuosuuteen valikoituivat kestävän kehityksen mukaisen, eettisen ja vastuullisen sijoittamisen tuotteista rahastot siitä syystä, että niistä on hiukan kokemattomammankin sijoittajan helppo aloittaa. Sijoituskohteet on valittu valmiiksi eikä sijoittajan tarvitse käydä esimerkiksi jokaisen yhtiön toimintatapoja läpi löytääkseen arvoihinsa sopivan sijoituskohteen tai seurata markkinoiden kehitystä yhtä aktiivisesti kuin vaikkapa suorissa osakesijoituksissa. Tässä luvussa käydään läpi tärkeimpiä rahastosijoittamiseen liittyviä seikkoja.

3.1 Sijoitusrahastojen toiminta

Sijoitusrahasto on arvopapereita kuten osakkeita ja korkoinstrumentteja sisältävä sijoitus-salkku, jonka omistajina toimivat siihen sijoittaneet yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt. Rahaston toimintaperiaate yksinkertaisuudessaan on, että sijoittajien varoja kerätään yhteen ja sijoitetaan erilaisiin arvopapereihin, joista muodostuu rahasto. Se koostuu yhtä suurista rahasto-osuuksista, jotka puolestaan tuottavat yhtäläiset oikeudet rahaston omaisuuteen. Rahaston sijoituspäätöksistä on vastuussa sitä hoitava rahastoyhtiö. Se ei kuitenkaan omista rahaston arvopapereita, vaan ne ovat sijoittajien omaisuutta. (Puttonen & Repo 2011, 30.) Rahasto-osuudet muodostavat rahaston pääoman, jonka suuruus vaihtelee uusien sijoitusten ja toisaalta lunastusten myötä, sekä pörssikurssien ja korkotason muutoksista johtuvien arvonmuutosten myötä (Pörssisäätiö 2015).

3.2 Rahastotyypit

Erilaisia rahastoja voidaan luokitella niiden sijoitustyylien mukaisesti osake-, korko-, yhdistelmä- ja erikoissijoitusrahastoihin. Osakerahastojen varat sijoitetaan nimensä mukaisesti pääasiassa osakkeisiin, ja osakerahastot voidaan ryhmitellä esimerkiksi sijoituskohteiden maantieteellisen sijainnin tai yhtiöiden toimialan ja koon perusteella. (Puttonen & Repo 2011, 65–70.) Valintaperusteena voidaan myös käyttää eettisiä tai yhteiskuntavastuullisia näkökulmia. Osakerahastojen tuottotavoitteena käytetään usein sijoituskohteidensa mukaan valittua vertailuindeksiä, kuten tietyn alueen osakeindeksiä tai toimialaindeksiä. Esimerkiksi Suomeen sijoittavan rahaston vertailuindeksinä voidaan käyttää OMX Helsinki Cap -tuottoindeksiä. Kaikilla rahastoilla ei kuitenkaan ole käytössä ollenkaan vertailuindeksiä. Rahaston sijoituspolitiikka, eli ne perusteet joilla sijoituskohteet valitaan, selviää kunkin rahaston rahasto- ja avaintietoesitteestä sekä rahaston säännöistä. Niissä on kerrottu myös tuottotavoite, mahdollinen vertailuindeksi sekä johdannaisten käyttö. (Pörssisäätiö 2015, 8.)

Korkorahastot voidaan jakaa sijoitusajan mukaisesti lyhyen ja pitkän koron rahastoihin. Lyhyen koron rahastojen eli rahamarkkinarahastojen varat sijoitetaan rahamarkkinasijoituksiin, kuten valtion tai pankkien korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on korkeintaan yhden vuoden. Tuottotavoitteena pidetään usein pitkän ajan kuluessa kolmen kuukauden euribor-koron tuoton ylittämistä. Pitkän koron rahastojen varat puolestaan sijoitetaan pitkäaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin. Liikkeeseen laskijoita voivat olla esimerkiksi valtiot ja yritykset, ja laina-aika on yli vuoden. (Puttonen & Repo 2011, 65.) Niin osakkeisiin kuin korkoa tuottaviin kohteisiin sijoitettavia rahastoja kutsutaan yhdistelmärahastoiksi. Niissä sijoitusten painopistettä voidaan muuttaa kulloisenkin markkinatilanteen mukaisesti. (Pörssisäätiö 2015, 8.)

Erikoissijoitusrahastoiksi voidaan lukea esimerkiksi toisiin sijoitusrahastoihin sijoittavat rahasto-osuusrahastot eli niin sanotut rahastojen rahastot, johdannaisia aktiivisesti hyödyntävät vipurahastot sekä kaikissa markkinaolosuhteissa positiiviseen tuottoon tähtäävät hedge fund -sijoitusrahastot. (Puttonen & Repo 2011, 70–73.) Markkinoilta löytyy myös esimerkiksi raaka-aineisiin, kiinteistöihin tai vaikkapa metsään varansa sijoittavia rahastoja (Pörssisäätiö 2015, 10).

Erilaisista rahastoista on usein tarjolla sijoittajille niin kasvu- kuin tuotto-osuuksiakin. Näiden kahden välinen ero on, että kasvuosuuden kohdalla kulloinenkin tuotto jätetään kasvattamaan rahaston arvoa eli sijoittaja saa tuloja rahastosta vasta myydessään osuutensa. Myös verot tuotosta, eli osuuden arvon noususta, maksetaan vasta silloin. Sen sijaan tuotto-osuudelle maksetaan vuosituottoa, ikään kuin osakkeellekin maksetaan osinkoa. Näin ollen sijoittajan hallussa olevien rahasto-osuuksien määrä pysyy samana, mutta tälle maksetaan kertynyt tuotto, josta on myös maksettava pääomavero heti. Tästä syystä voidaankin sanoa, että yleisellä tasolla kasvuosuudet ovat järkevämpi valinta yksityissijoittajalle, kun taas tuotto-osuuksia hankkivat enemmän yhteisösijoittajat, joilla on tarve saada säännöllistä tulovirtaa. (Taloustaito 2012.) Nämä seikat huomioon ottaen, ja koska opinnäytetyössä rahastoja on tarkoitus tarkastella yksityisen sijoittajan näkökulmasta, luvussa 4 esiteltävistä rahastoista valikoitui työhön vain kasvuosuuksia.

3.3 Rahastosijoittamisen riskit, haitat ja edut

Kuten kaikkeen sijoittamiseen, myös rahastosijoittamiseen liittyy riskejä. Rahastojen riskit pohjaavat niiden sijoituskohteiden riskeihin. Tätä riskiä kuitenkin rahastoissa pienennetään hajauttamalla sijoitukset lukuisiin eri kohteisiin, jonka myötä onnistuneet sijoitukset tasapainottavat epäonnistuneita sijoituksia. Erilaisia sijoitusrahastoihin kohdistuvia riskejä ovat muun muassa osakerahastoihin liittyen yleisestä osakekurssien laskusta johtuva

markkinariski sekä yritysrisi, eli kohdeyritysten menestyksen heijastuminen osakkeiden arvoon. Yritysrisiä pyritään vähentämään sijoittamalla rahaston varat moniin eri kohteisiin ja eri toimialoille, sekä käyttämällä johdannaisia, joiden kohde-etuus on osake, johon rahasto on sijoittanut. Markkinariskiä pyritään puolestaan pienentämään maantieteellisellä hajauttamisella sekä käyttämällä indeksioptioita tai -futuureja, joiden kohde-etuutena on markkinoiden muutoksia peilaava indeksi, kuten Suomen osakemarkkinoiden muutoksia kuvaava OMX Helsinki 25. Korkoriskillä tarkoitetaan korkotason muutoksia, jotka vaikuttavat korkorahastojen arvon vaihteluun. Rahaston sijoittaessa joukkolainaan, jolla on kiinteä korko, korkotason nousu laskee joukkolainan arvoa ja korkotason lasku puolestaan nostaa sen arvoa. Tämän lisäksi korkorahastoissa voi olla riskinä lainan liikkeeseenlaskijan kyvyttömyys maksaa korkoja tai lainaa takaisin. Likviditeettiriski puolestaan tarkoittaa, että rahaston likviditeetin vaikuttaa sijoituskohteiden markkinatilanne, eikä kohteita välttämättä saada myytyä odotetussa aikataulussa. Kun sijoituksia tehdään euroalueen ulkopuolelle, sijoituksilla on myös valuuttakurssiriskiä. (Pörssisäätiö 2015, 11–12.) Riskien mittaamiseen perehdytään tarkemmin kappaleessa 3.4.

Rahastosijoittamiseen voi sisältyä myös joitakin huonoja puolia. Näihin lukeutuvat muun muassa erilliset kustannukset, kuten kaupankäyntikulut, merkintä- ja lunastuspalkkiot, hallinnointi- ja säilytyspalkkiot sekä rahaston hoitopalkkio. Lisäksi yhdistelmärahastojen kohdalla sijoittajalla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa rahaston varojen allokointiin eli siihen, mihin varat on sijoitettu, vaan salkunhoitajan näkemys ratkaisee. (Puttonen & Repo 2011, 37.)

Rahastosijoittamisen yksi tärkeimmistä eduista on riskin hajauttaminen. Tämä on seurausta siitä, että varat sijoitetaan useisiin eri kohteisiin, eikä yksittäisen kohteen arvonalentuminen kaada koko rahaston arvoa. Rahasto-osuudet ovat myös helposti ja nopeasti muutettavissa rahaksi, eli niillä on hyvä likviditeetti. Rahastoesitteissä on yleensä maininta siitä, mikä on suositeltu sijoitusaika, mutta se liittyy rahaston riskisyyteen – osakepainotteisuuteen liittyy riski siitä, että osakkeiden arvot voivat laskea useammankin vuoden tähtämällä, vaikka ne kuitenkin pitkällä aikavälillä tuottavat paremmin. Siksi osakepainotteisia rahastoja suositellaan usean vuoden sijoituskohteiksi, kun taas rahamarkkinarahastoja voidaan suositella hyvin lyhyillekin sijoitusajoille. Rahastosijoittaminen on helppoa – sijoittajan ei ole välttämätöntä seurata markkinoiden kehitystä, ja toisaalta sijoituspäätökset tekee asiantuntija, joka seuraa markkinoita jatkuvasti. Sijoittajan on tarpeen maksaa veroa rahaston kerryttämästä arvonnoususta vasta lunastaessaan rahasto-osuutensa tai kun tuotto-osuus maksetaan. Rahastoja valvotaan viranomaisten taholta ja sen myötä taataan hyvä sijoittajasuoja. Kaikkia Suomeen rekisteröityjä rahastoja valvova taho on Finanssivalvonta. (Puttonen & Repo 2011, 36–37.)

3.4 Tuoton ja riskin mittaaminen

Sijoittajan on tärkeää muistaa sijoittamiseen liittyvä riski, joka koskee myös rahastoja. Sijoituksen arvo voi nousta mutta myös laskea, eikä aiempi kehityssuunta ole tae tulevasta. Sijoittajan kannattaakin käydä läpi rahaston esitteitä ja sääntöjä ennen sijoituspäätöksen tekemistä, ja huomioida kannattaa etenkin rahaston sijoituspolitiikka, riskit sekä kulurakenne. Sijoituskohde tulee valita omien lähtökohtien mukaisesti, ja sijoittajan tulee pohtia, kuinka paljon riskiä on valmis sietämään ja kuinka pitkäksi aikaa varat on tarkoitus ja mahdollisuus sijoittaa. (Finanssivalvonta 2014.) Puttonen ja Repo toteavat, että tuotto ja riski kulkevat käsi kädessä – sijoittaja vaatii sitä suurempaa tuottoa sijoituskohteelta, mitä suurempi on sen riski. Vaikka riski usein mielletään negatiivisen tapahtuman mahdollisuudeksi tulevaisuudessa, tosiasiasa riski tarkoittaa kuitenkin epävarmuutta. (Puttonen & Repo 2011, 85.)

Yksi rahoituksen tutkimuksessa käytetyistä riskin tunnusluvuista on volatiliteetti, joka mittaa sijoituksen arvon vaihtelua. Voidaan sanoa, että mitä suurempi on sijoituskohteen volatiliteetti, sitä suurempi on myös sen riski. Matemaattisesti volatiliteetti tarkoittaa tuottojen keskihajontaa. (Puttonen & Repo 2011, 85.) Volatiliteettia voidaan pitää yksityisen sijoittajan riskimittareista tärkeimpänä. Se lasketaan sijoituksen tuotoista ja esitetään prosentteina per vuosi. Volatiliteetti on yleensä normaalitilanteessa osakerahastoissa noin 20–30 % suurusluokkaa, yhdistelmärahastoissa noin 10 % ja pitkän koron rahastoissa noin 5 % vuosittain. (Pörssisäätiö 2000.)

Sen sijaan että sijoituskohteen menestymistä arvioitaisiin vain sen tuoton perusteella, kannattaa tuotot myös suhteuttaa riskiin nähden. Sitä kautta voidaan nähdä, tuottaako sijoitus riittävän korvauksen sijoittajan ottamalle riskille. Toinen rahoituksen alalla käytetty riskin mittari onkin Sharpen luku, joka kertoo sijoituksen riskiin suhteutetun tuoton. Sen avulla verrataan sijoitukselta odotettua ylituottoa sen volatiliteettiin. Sharpen luvulla kuvataan sitä, kuinka paljon kukin sijoituskohde tuottaa varoja sijoittajan ottamaa riskiä vastaan. Voidaan sanoa, että mitä suurempi on Sharpen luku, sitä parempi sijoituskohde. (Salkunrakentaja 2012.)

Riskien kannalta huomionarvoista kuitenkin on, että kaiken kattavaa riskimittaria ei ole olemassa, ja jokainen riskimittari perustuu joko aiemmin toteutuneeseen historiaan tai toisaalta oletuksiin. Esimerkiksi volatiliteetti saattaa olla matalimmillaan juuri ennen romahdusta, eikä sillä voida toisaalta esimerkiksi mitenkään varoittaa likviditeettiriskistä. (Finanssivalvonta 2011.)

Luvussa 4 esiteltävistä rahastoista on opinnäytetyöhön otettu mukaan vertailun kannalta tärkeimmiksi ja kuvaavimmiksi ajateltuja tunnuslukuja ja termejä. Näitä ovat aiemmin mainitut volatilitteetti ja Sharpen luku sekä tarkemmin kappaleessa 2.3 esitelty Morningstarin vastuullisuusluokitus. Huomionarvoista on, että kaikki opinnäytetyössä mainitut Morningstarin vastuullisuusluokitukset on laadittu 30.11.2017, ja osalla rahastoista luokitus oli muuttunut tuosta, pääasiassa parempaan päin. Muutos kävi ilmi rahoituslaitosten omista rahastoesitteistä. Kuitenkin koska osalla rahastoista ei ollut omissa esitteissään lainkaan Morningstarin vastuullisuusratingin arvosanaa, joka kuitenkin Morningstarin omilta internetsivuilta oli löydettävissä, päädyttiin opinnäytetyössä käyttämään Morningstarin luokituksia ajankohdalta 30.11.2017.

4 Rahastojen vertailu

Vertailussa on käytetty kappaleessa 3.4. esiteltyjä riskin ja tuoton tunnuslukuja, volatiliiteettia ja Sharpen lukua. Joidenkin rahastojen tiedoissa oli kulujen puolesta mainittu konttorissa perittävät maksut vaihtoehtona internetissä tapahtuvien toimeksiantojen maksuille. Huomioiden, että moni hoitaa kaikki pankkiasiointinsa sijoitukset mukaan lukien tätä nykyä internetissä, työhön on valittu maksut vain verkkomaksujen mukaan. Historialliset vuosituotot puolestaan huomioitiin aikaisintaan vuodelta 2008, jolloin vertailuajankohdaksi tulee kymmenen vuotta aina vuoteen 2017 asti. Toki osa rahastoista on huomattavasti nuorempia, jolloin tuottojen vertailu aloitettiin aikaisimmasta saatavilla olevasta vuodesta.

4.1 Vertailtavat rahastot

Kappaleessa 4.1.1 esitellään rahastot, joiden sijoituspolitiikka perustuu vastuulliseen, eettiseen tai kestävän kehityksen mukaiseen sijoittamiseen. Niiden jälkeen kappaleessa 4.1.2 esitellään vuorostaan niin sanotut tavanomaiset, vertailukohteina olevat rahastot. Rahastot on valittu samassa suhteessa samoilta palveluntarjoajilta.

4.1.1 Vastuulliset rahastot

OP-Kestävä Maailma

Rahastossa korostetaan eettisyyttä ja kestävän kehityksen sekä sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmia. Rahasto sijoittaa niin negatiivisen kuin positiivisenkin valinnan perusteella, ja näitä kriteereitä päivitetään yleisen toimintaympäristön kehityksen mukaisesti. Positiivinen valinta on perusteltu siten, että sijoituskohteina olevien yritysten toimintatapoja tarkastellaan vastuullisuuden kannalta, ja vain sektorinsa parhaiten pärjänneet valikoidaan rahastoon. Negatiivisella valinnalla OP puolestaan tarkoittaa sitä, että sijoituskohteista on rajattu pois terveydelle haitalliset tai riippuvuutta aiheuttavat, sosiaalisesta ja yhteiskunnallisesta näkökulmasta haitalliset sekä ympäristölle haitalliset tuotteet, palvelut ja toimintatavat. Rahastoa kuvaillaan riski-tuottosuhteeltaan niin sanotusti kultaisella keskitiellä liikkuvaksi, ja sitä suositellaan sijoittajalle, joka on kiinnostunut saamastaan tuotosta mutta ei osakemarkkinoiden tiiviistä seuraamisesta. (OP 2018a.) Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään neljää vuotta (OP 2018b).

OP-Kestävä Maailma on yhdistelmärahasto, jonka varoista tavallisesti puolet sijoitetaan osakkeisiin ja puolet korkoihin, joskin osakepaino voi vaihdella 30 % ja 70 % välillä. Rahasto on perustettu 20.9.2016, sen arvo on 44 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 10.1.2018 oli 106,75 euroa. Vuosittainen tuotto oli 2016 1,6 % ja 2017 4,0 %. Merkintä-

palkkiota ei peritä, mutta muita kuluja ovat vuosittainen hallinnointipalkkio 1,25 % sekä lunastuspalkkio 0,50 %. Rahaston kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 4,73 % ja Sharpen luku 1,10. (OP 2018a.) Morningstar on omassa vastuullisuusratingissaan luokitellut rahaston korkeimmalle mahdolliselle tasolle 5/5 (Morningstar 2018a).

OP-Puhdas Vesi

Rahasto sijoittaa yrityksiin, joiden liiketoiminta perustuu puhtaan veden riittävyyden varmistamiseen tulevaisuudessa. OP korostaa rahastoesittelyssään, että Maailman Pankki on arvioinut pulan puhtaasta juomavedestä koskettavan kolmasosaa maapallon väestöstä viimeistään vuoteen 2025 mennessä, ja että rahasto antaa mahdollisuuden vaikuttaa ongelman ratkaisemiseen ja sen ollessa samalla tuottava sijoituskohde. Rahasto sijoittaa vain osakemarkkinoille, jolloin sen arvo saattaa vaihdella merkittävästi markkinatilanteen mukaan. Lisäksi rahaston sijoittaessa rajatun vesiteeman mukaisesti, voi osakkeiden arvonkehitys poiketa huomattavasti osakemarkkinoiden yleisestä kehityksestä. Rahastossa on mukana myös euroalueen ulkopuolisia osakesijoituksia, jolloin siihen voi kohdistua myös valuuttariskiä. OP suosittelee rahastoa sijoittajalle, joka suunnittelee lunastavansa osuutensa takaisin aikaisintaan yhdeksän vuoden kuluttua sijoitushetkestä. (OP 2018c.) Rahaston kautta on tuettu myös konkreettisesti pienvesien kunnostushankkeita Suomessa, kun vuosina 2013-2015 rahastoon sijoittaneet pystyivät halutessaan lahjoittamaan rahaston merkintäpalkkion Suomen Luonnonsuojeluliiton toteuttamille hankkeille (Suomen luonnonsuojeluliitto 2018.)

Rahasto on perustettu 14.11.2012, sen arvo on 48 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 11.1. oli 172,09 euroa. Vuosittaiset tuotot ovat olleet 2013 23,7 %, 2014 9,6 %, 2015 -3,1 %, 2016 12,9 % ja 2017 7,9 %. Rahaston merkintäpalkkio on 0,75 %, vuosittainen hallinnointipalkkio 1,80 % ja lunastuspalkkio 0,75 %. Kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 9,17 % ja Sharpen luku 0,97. (OP 2018c.) Morningstarin vastuullisuusratingissa rahasto on saanut arvosanaksi 4/5 (Morningstar 2018b).

OP-Ilmasto

Rahaston sijoitukset on kohdistettu sektoreille, joilla korostuu ilmastonmuutos ja siihen varautuminen. Sijoituskohteina on yrityksiä, joiden liiketoimintaan ilmastonmuutoksen torjuminen vaikuttaa myönteisesti tai jotka pyrkivät suoraan torjumaan ilmastonmuutosta. Rahaston sijoitustoiminnassa on painotettu kestävä kehityksen periaatteita ja ympäristönäkökulmaa. Rahaston varoista sijoitetaan osakemarkkinoille 75 % - 100 %, ja tyypillisesti osakepaino on 90 % - 100 % välillä. Lisäksi on mahdollista käyttää johdannaisinstrumentteja joko korvaamaan suoria sijoituksia, suojautumaan muutoksilta markkinoilla tai muulla tavoin edistämään tehokasta salkunhoitoa. OP suosittelee rahastoa sijoittajalle,

jolla on mahdollisuus lunastaa osuutensa aikaisintaan seitsemän vuoden kuluttua, eli tuote sopii pitkäaikaiseen sijoittamiseen. (OP 2018d.)

OP-Ilmasto on perustettu 7.4.1997, sen arvo on 168 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 11.1. oli 38,02 euroa. Rahaston volatiliteetti kahdentoista kuukauden ajalta on 9,55 % ja Sharpen luku 1,12. Rahaston merkintäpalkkio on 0,75 %, vuosittainen hallinnointipalkkio 1,80 % ja lunastuspalkkio 0,75 %. (OP 2018d.) Rahaston tuotto oli 2008 -39,5 %, 2009 35,2 %, 2010 2,8 %, 2011 -29,5 %, 2012 9,3 %, 2013 23,0 %, 2014 18,0 %, 2015 8,1 %, 2016 10,0 % ja 2017 8,3 % (OP 2018e). Morningstar on antanut vastuullisuusratingissaan rahastolle arvosanan 3/5 (Morningstar 2018c).

OP-Vähähiilinen Maailma

Rahastoa tarjotaan sijoitusvaihtoehtona, jonka myötä on mahdollisuus kannustaa yrityksiä tiedostamaan hiilijalanjälkensä ja pienentämään sitä. Rahaston varat sijoitetaan yrityksiin, joiden hiilijalanjälki on matalampi kuin saman toimialan muilla yrityksillä, ja jotka saavat kilpailuetua mahdollisesta päästöihin liittyvän globaalin säätelyn lisääntymisestä. Toisaalta rahasto välttelee yrityksiä, joilla on korkea hiiliriski. OP arvioi rahaston sijoituskohteina olevien yritysten hiilijalanjäljen olevan noin 50 % pienempi kuin tavallisessa globaalisti sijoitavassa osakerahastossa. (OP 2018f.) Rahasto sijoittaa pääasiassa suoraan osakkeisiin siten, että osakemarkkinoille on sijoitettu vähintään 75 % ja enintään 100 % tyypillisen osakepainon liikkeessä 90 % ja 100 % välillä. Sen lisäksi on mahdollista käyttää johdannaisinstrumentteja joko korvaamaan suoria sijoituksia, suojautumaan muutoksilta markkinoilla tai muulla tavoin edistämään tehokasta salkunhoitoa. OP suosittelee rahastoa sijoittajalle, jolla ei ole aikomuksena lunastaa osuuttaan aiemmin kuin kuuden vuoden kuluttua. (OP 2018g.)

Rahasto on perustettu 22.4.2015, sen arvo on 153 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 11.1. oli 108,84 euroa. Rahaston vuosittainen tuotto oli 2015 -7,6 %, 2016 7,0 % ja 2017 7,5 %. Merkintäpalkkio on 0,75 %, vuosittainen hallinnointipalkkio 1,80 % ja lunastuspalkkio 0,75 %. Kahdentoista kuukauden volatiliteetti on 8,47 % ja Sharpen luku 1,17. (OP 2018f.) Morningstarin vastuullisuusluokitus rahastolle on 4/5 (Morningstar 2018d).

Nordea Ilmasto ja ympäristö

Rahasto on osakerahasto ja suunnattu sijoittajalle, joka on kiinnostunut sijoittamaan kestävä kehityksen ja vähähiilisempien ilmastoratkaisujen mukaisesti. Rahaston varat sijoitetaan yrityksiin, joiden ilmastopäätökset edistävät siirtymistä vähähiilisempään talouteen ja joiden liiketoiminta keskittyy vaihtoehtoihin energianlähteisiin, ympäristönsuojeluun sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen tehokkaalla tavalla. (Nordea 2018a.)

Rahasto on perustettu 13.3.2008, sen arvo on 611 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 12.1.2018 oli 17,57 euroa. Kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 8,84 % ja Sharpen luku -0,70. Merkintäkuluja ei peritä, mutta lunastuspalkkio on 1,00 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,50 %. Vuotuinen tuotto oli 2009 30,5 %, 2010 3,5 %, 2011 -13,0 %, 2012 17,9 %, 2013 24,7 %, 2014 10,3 %, 2015 11,4 %, 2016 16,4 % ja 2017 15,4 %. (Nordea 2018b.) Sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta (Nordea 2018c). Morningstarin vastuullisuusratingissa rahasto on saanut arvosanan 3/5 (Morningstar 2018e).

Handelsbanken Kestävä Energia

Rahaston varat sijoitetaan maailmanlaajuisesti yhtiöihin, jotka pyrkivät toiminnallaan rajoittamaan ilmaston lämpenemistä keskittymällä päästöjä vähentäviin tai energiankäyttöä tehostaviin toimiin. Rahastolle on myönnetty Joutsenmerkki. (Handelsbanken 2018a.) Kyseessä on osakerahasto, ja osakkeiden lisäksi rahaston on mahdollista sijoittaa myös johdannaisinstrumentteihin (Handelsbanken 2018b). Handelsbanken ei suosittele rahastoa sijoittajalle, jolla on suunnitelmissa lunastaa sijoituksensa alle viiden vuoden kuluttua (Handelsbanken 2018c).

Rahasto on perustettu 10.10.2014, sen arvo on 248 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 12.1.2018 oli 17,50 euroa (Handelsbanken 2018d). Vuotuinen tuotto oli 2014 5,1 %, 2015 15,0 %, 2016 -0,2 % ja 2017 18,2 %. Volatilitteetti on 14,36 % ja Sharpen luku 0,76. (Handelsbanken 2018b.) Merkintä- tai lunastuspalkkiota ei peritä, mutta vuosittainen hallinnointipalkkio on 1,50 % (Handelsbanken 2018c). Morningstarin vastuullisuusratingissa rahasto on saanut arvosanan 2/5 (Morningstar 2018f).

EQ CO2

Rahasto on osakerahasto, jonka varat sijoitetaan maailmanlaajuisesti yhtiöihin, joiden toiminta hyötyy energiajärjestelmän muutoksesta kohti pienempää hiilijalanjälkeä. Rahastoa suositellaan sijoittajalle, joka haluaa hyötyä maailmanlaajuisista ilmastotrendeistä ja teknologian kehittymisestä. Rahasto oli alkuvuoteen 2016 asti nimeltään eQ Globaali Yhdyskuntatekniikka ja Energia, ja nimenvaihdoksen lisäksi eQ Globaalit Sektorit -rahasto sulautui eQ CO2 -rahastoon. (eQ 2018a.) Rahastoa suositellaan sijoittajalle, joka on halukas sijoittamaan vähintään seitsemäksi vuodeksi (eQ 2018b).

Rahasto on perustettu 5.6.2002. Se on kooltaan 26,57 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 12.3.2018 oli 130,95 euroa. (Morningstar 2018g.) Rahastojen sulautumisen vuoksi rahaston nykyinen sijoituspolitiikka otettiin käyttöön vuoden 2015 aikana, ja se muuttui niin

suuressa määrin, että aiempi tuotto ei ole enää relevanttia. Siitä syystä tuotot on huomioitu vain siitä eteenpäin, ollen vuonna 2016 8,1 % ja 2017 14,3 %. (eQ 2018b.) Sekä merkintä- että lunastuspalkkiot ovat kumpikin 1,00 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,50 %. Kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 11,26 % ja Sharpen luku 1,3. (eQ 2018c.) Morningstarin vastuullisuusrating rahastolle on 5/5 (Morningstar 2018g).

LähiTapiola Hyvinvointi

Rahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti osakkeisiin tai osakesidonnaisiin instrumentteihin. Sijoituskohteet ovat yrityksiä, jotka hyötyvät niin ympäristön kuin ihmistenkin hyvinvoinnin kehityksestä, ja ne toimivat esimerkiksi ympäristöhuollon ja -teknologian sekä terveydenhoidon aloilla. Lisäksi rahasto voi tarvittaessa sijoittaa myös valuuttariskeiltä suojaaviin johdannaisopimuksiin. (LähiTapiola 2018a.) Sijoitusajaksi suositellaan vähintään kuudesta seitsemään vuotta (LähiTapiola 2018b).

Rahasto on perustettu 17.1.2001, sen koko on 231,16 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 11.1.2018 oli 30,73 euroa. Kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 9,90 % ja Sharpen luku 0,72. Rahasto ei peri merkintä- tai lunastuspalkkioita, mutta vuosittainen hallinnointi- ja säilytyspalkkio on 1,50 %. (LähiTapiola 2018a.) Rahaston tuotto oli 2008 -34,6 %, 2009 37,0 %, 2010 18,0 %, 2011 -4,3 %, 2012 18,4 %, 2013 27,3 %, 2014 18,4 %, 2015 20,7 %, 2016 7,7 % ja 2017 7,5 % (LähiTapiola 2018c). Morningstarin vastuullisuusratingissa rahasto on saanut arvosanan 4/5 (Morningstar 2018h).

SEB WWF Nordenfond

Eettisesti suuntautuneen osakerahaston varat sijoitetaan Itämeren ympäröivissä maissa sijaitseviin yhtiöihin. Osakkeiden lisäksi rahasto voi käyttää vakioituja johdannaisinstrumentteja sijoitustensa suojaamiseksi. (SEB 2018a.) Yhtiöiden valinnassa käytettyjä laadullisia kriteereitä ovat esimerkiksi yhtiön vahva markkina-asema, vakaa talous ja edellytykset vakaaseen kasvuun. Näiden lisäksi painotetaan yhtiöiden aktiivista toimimista kestävän kehityksen edistämiseksi. Rahaston varat sijoitetaan ainoastaan yhtiöihin, jotka toimivat YK:n vastuullista yritystoimintaa edistävän Global Compact -aloitteen sekä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n asettamien monikansallisten yhtiöiden toimintasuositusten mukaisesti. Rahastosta on muiden muassa poissuljettu hiili-, kaasu-, ja öljy-yhtiöt, kiistanalainen aseteollisuus sekä ydinaseisiin liittyvä teollisuus. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. WWF Suomi ja WWF Ruotsi saavat vuosittain voitto-osuuden muodossa yhden prosentin rahaston kokonaisarvosta edellyttäen, että rahasto on tuottanut vähintään tuon yhden prosentin verran. (SEB 2018b.)

Rahasto on perustettu 27.1.1999, sen koko on 366,38 miljoonaa Ruotsin kruunua eli noin 36,2 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 12.3.2018 oli 34,19 Ruotsin kruunua eli noin 3,38 euroa. Sharpen luku on 0,33. (Morningstar 2018i). Sekä merkintä- että lunastuspalkkio ovat kumpikin 1,00 % ja vuosittaiset kulut 1,50 %. Rahaston 12 kuukauden volatilitteetti on 8,00 %. (SEB 2018a.) Rahasto on tuottanut vuodesta 2008 alkaen -39,6 %, 2009 40,7 %, 2010 13,5 %, 2011 -21,2 %, 2012 16,6 %, 2013 24,5 %, 2014 21,7 %, 2015 14,0 %, 2016 6,6 % ja 2017 11,9 % (SEB 2018b). Se on saanut Morningstarin vastuullisuusluokituksen arvosanaksi 4/5 (Morningstar 2018i).

Danske Kestävä Arvo Osake

Rahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti osakkeisiin ja osakesidonnaisiin arvopapereihin. Sijoituskohteina ovat sellaiset yritykset, jotka noudattavat kestävän kehityksen periaatteita. Sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (Danske Invest 2018a.)

Rahasto on perustettu 1.11.1999. Merkintäpalkkio on 2,00 %, lunastuspalkkio 1,00 % ja vuosittaiset juoksevat kulut 1,40 %. Se on tuottanut 2008 -29,9 %, 2009 40,1 %, 2010 19,5 %, 2011 -6,4 %, 2012 15,4 %, 2013 22,8 %, 2014 24,4 %, 2015 17,2 %, 2016 12,7 % ja 2017 20,1 %. (Danske Invest 2018b.) Rahaston koko on 256,95 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo oli 1.2.2018 0,55 euroa (Danske Invest 2018c). Kahdentoista kuukauden volatilitteetti on 6,15 % ja Sharpen luku 2,88 (Danske Invest 2018d). Morningstar on antanut vastuullisuusratingissa rahastolle arvosanan 4/5 (Morningstar 2018j). Rahaston kohdalla huomionarvoista on, että kesäkuusta 2017 lähtien sen minimimerkintäsumma nostettiin toistaiseksi 250 000 euroon ja merkintäpalkkiota 2,0 prosenttiin. Nämä muutokset selittyvät rahaston suurella suosiolla sijoittajien keskuudessa, ja rahaston koko on ylittänyt sille asetetun tavoitekoon 250 miljoonaa euroa. Toimenpiteillä on pyritty rajoittamaan rahaston pääomien kasvua ja sitä myötä suojaamaan nykyisiä osuudenomistajia sekä turvaamaan salkunhoitajan toimintaedellytykset – ylisuuret pääomat voisivat johtaa salkunhoidon tehokkuuden ja sijoitusstrategian toteuttamisen heikentymiseen. (Danske Invest 2017.)

4.1.2 Tavanomaiset rahastot

Kappaleessa 4.1.1 esitellyn kymmenen vastuullisten, eettisten ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti sijoittavan rahaston vertailukohdiksi valikoituivat seuraavaksi esiteltävät tavanomaiset rahastot. Rahastot valikoitiin sillä perusteella, että ne vastaavat vertailukohtiaan mahdollisimman hyvin esimerkiksi rahaston koon, rahastotyyppin, rahastojen sijoitusten maantieteellisen jakauman ja perustamisaikansa eli toisin sanoen toimintai- kansa mukaisesti. Ne on valittu samoilta rahoituslaitoksilta kuin vertailukohteensakin.

OP-Taktinen Salkku

Rahasto on yhdistelmärahasto, jonka varoista perustilanteessa 75 % sijoitetaan osakemarkkinoille ja 25 % korkomarkkinoille. Rahaston osakepainoa voidaan kuitenkin tarvittaessa osakekurssien laskulta suojautumisen vuoksi madaltaa 20–50 % välille. Lisäksi suorien sijoitusten korvaamiseen, tehokkaan salkunhoidon edistämiseen ja markkinamuutoksilta suojautumiseen voidaan käyttää johdannaisinstrumentteja. Rahasto sijoittaa pääasiassa muiden sijoitusrahastojen kautta ja sen varat hajautetaan maailmanlaajuisesti – noin puolet Euroopan markkinoille ja puolet muualle maailmaan. Sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (OP 2018h.)

Rahasto on perustettu 23.4.2001, se on kooltaan 84 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 8.3. oli 200,71 euroa. Rahaston 12 kuukauden volatiliteetti on 6,81 % ja Sharpen luku -0,04. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat kumpikin 0,75 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 0,33 %. Huomionarvoista on, että tämänhetkinen minimimerkintäsumma on 30 000 euroa. (OP 2018h.) Rahasto on tuottanut vuodesta 2008 alkaen -32,3 %, 2009 30,3 %, 2010 16,2 %, 2011 -10,3 %, 2012 14,9 %, 2013 11,2 %, 2014 7,2 %, 2015 7,3 %, 2016 4,6 % ja 2017 6,7 % (OP 2018i).

OP-Amerikka Arvo

Osakerahaston kohdemarkkinoina ovat nimensä mukaisesti Yhdysvallat ja sijoituskohteina arvoyhtiöt. Niille on tyypillistä vakaa toiminta – toisin sanoen niin mahdollinen tuotto kuin riskikin ovat maltilliset. Lisäksi osakkeiden kurssia voidaan pitää edullisena verrattuna yhtiöiden taseeseen kuuluvan koko omaisuuden arvoon. (OP 2018j.) Osakesijoitusten lisäksi rahastolla on mahdollisuus käyttää johdannaisinstrumentteja. Sijoitusajaksi suositellaan vähintään seitsemää vuotta. (OP 2018k.)

Rahasto on perustettu 23.4.2014, sen koko on 68 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 2.3.2018 oli 148,11 euroa. Rahaston 12 kuukauden volatiliteetti on 13,17 % ja Sharpen luku -0,33. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat kumpikin 0,75 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,80 %. Vuosittainen tuotto oli 2014 22,8 %, 2015 4,6 %, 2016 15,0 % ja 2017 2,9 %. (OP 2018j.)

OP-Rohkea

OP-Rohkea on yhdistelmärahasto, joskin pääosa varoista, 70–100 %, sijoitetaan maailmanlaajuisille osakemarkkinoille ja pienempi osa korkomarkkinoille. Lisäksi johdannaisinstrumentteja on mahdollista käyttää etenkin osake- ja korkoriskin hallitsemiseksi. Suu-

rempi osakepaino tuo mukanaan alttiuden ajoittaisten markkinoiden heilahdusten näkymiselle rahaston menestyksessä, ja sitä suositellaankin pitkäaikaiseen säästämiseen vähintään kuuden vuoden sijoitushorisontilla. (OP 2018l.)

Rahasto on perustettu 15.2.1989, se on kooltaan 406 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 2.3.2018 oli 91,99 euroa. Rahaston 12 kuukauden volatiliteetti on 7,24 % ja Sharpen luku 0,06. Merkintäpalkkiota ei peritä, mutta lunastuspalkkio on 0,50 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,45 %. (OP 2018l.) Vuosittaiset tuotot olivat vuodesta 2008 alkaen -37,0 %, 2009 26,0 %, 2010 9,4 %, 2011 -12,2 %, 2012 12,3 %, 2013 11,4 %, 2014 12,7 %, 2015 6,8 %, 2016 4,2 % ja 2017 5,1 % (OP 2018m).

OP-Maailma

Rahasto sijoittaa globaalisti niin kehittyneille kuin kehittyvillekin osakemarkkinoille. Tärkeimpiä markkina-alueita ovat Pohjois-Amerikka ja Eurooppa, ja sijoitukset tehdään laajan hajauttamisen saavuttamiseksi etupäässä toisten rahastojen kautta. Rahaston osakepaino on vähintään 75 %, pääosin osakkeita on 90–100 %. Lisäksi rahasto voi käyttää johdannaisinstrumentteja korvataksaan suoria sijoituksia, suojautuakseen markkinoiden muutoksilta ja edesauttamaan tehokasta salkunhoitoa. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään seitsemää vuotta. (OP 2018n.)

Rahasto on perustettu 2.6.1997, sen koko on 217 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 8.3.2018 oli 39,81 euroa. Rahaston 12 kuukauden volatiliteetti on 9,67 % ja Sharpen luku 0,03. Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat kumpikin 0,75 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,60 %. (OP 2018n.) Vuosittaiset tuotot olivat 2008 -34,0 %, 2009 21,9 %, 2010 11,9 %, 2011 -2,0 %, 2012 14,1 %, 2013 17,8 %, 2014 15,1 %, 2015 6,6 %, 2016 5,9 % ja 2017 6,0 % (OP 2018o).

Nordea Osakesalkku

Rahasto sijoittaa varansa pääosin osakerahastoihin ja niiden lisäksi suoriin osakesijoituksiin. Osakesijoituksista suurin osa, 60–100 %, hajautetaan globaalisti ja loppuosa suomalaisiin osakkeisiin. Rahaston on mahdollista sijoittaa näiden lisäksi esimerkiksi kiinteistöihin, hyödykkeisiin ja hedge-rahastoihin. Lisäksi riskeiltä voidaan suojautua sekä salkunhoitoa tehostaa johdannaisten avulla. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (Nordea 2018d.)

Rahasto on perustettu 1.9.2005, se on kooltaan 129 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 2.3.2018 oli 17,54 euroa. Merkintäpalkkiota ei peritä, mutta lunastuspalkkio on 1,00 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,90 %. Vuosittaiset tuotot ovat olleet vuodesta 2008

alkaen -43,0 %, 2009 34,4 %, 2010 19,0 %, 2011 -12,0 %, 2012 13,1 %, 2013 17,4 %, 2014 15,2 %, 2015 9,8 %, 2016 9,0 % ja 2017 6,5 %. Rahaston kahdentoista kuukauden volatiliiteetti on 7,87 % ja Sharpen luku -0,98. (Nordea 2018e)

Handelsbanken Global Selective

Osakerahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti rajalliseen lukumäärään yrityksiä. Yritykset on valikoitu mukaan rahastoon vakaasti kehittyneen tuloksen, vahvan taseen, tasaisesti kasvavien osinkojen sekä terveellä pohjalla olevan liiketoiminnan perusteella. Rahaston arvon suojaamiseksi tai kustannusten säästämiseksi rahasto voi käyttää johdannaisinstrumentteja. (Handelsbanken 2018e.)

Rahasto on perustettu 5.11.2012, se on kooltaan 96 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 8.3.2018 oli 19,01 euroa (Handelsbanken 2018f). Rahaston kolmen vuoden volatiliiteetti on 10,64 % ja Sharpen luku 0,27 (Handelsbanken 2018e). Rahasto ei peri merkintä- tai lunastuspalkkioita, mutta vuosittainen hallinnointipalkkio on 1,85 % (Handelsbanken 2018g). Sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. Vuosittaiset tuotot ovat olleet 2013 18,6 %, 2014 17,2 %, 2015 8,7 %, 2016 2,6 % ja 2017 8,5 %. (Handelsbanken 2018h.)

eQ Mandaatti

Yhdistelmärahaston varat sijoitetaan globaalisti eri omaisuuslajeihin, esimerkiksi osake-, korko- ja vaihtoehtoihin sijoituksiin. Sijoitusten painopisteitä vaihdellaan markkinatilanteen muuttuessa – osakesijoitusten osuus vaihtelee välillä 0–80 %, korkosijoituksia on aina vähintään 20 % ja muihin kuin osakkeisiin tai korkoihin voidaan sijoittaa enintään 30 % rahaston arvosta. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (eQ 2018d.)

Rahasto on perustettu 22.1.2016, se on kooltaan 29,50 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 12.3.2018 oli 117,52 euroa (Morningstar 2018k). Rahaston 12 kuukauden volatiliiteetti on 4,3 % ja Sharpen luku 1,38. Sekä merkintä- että lunastuspalkkio ovat kumpikin 1,00 % ja vuosittainen hallinnointi- ja säilytyspalkkio 0,70 %. Sen tuotto oli vuonna 2017 5,6 %. (eQ 2018e.)

LähiTapiola USA Keskisuuret

Osakerahasto sijoittaa varansa osakkeisiin ja osakesidonnaisiin instrumentteihin. Sijoituskohteina ovat USA:ssa toimivat, pääosin keskisuuret yritykset tai yritykset, joiden liiketoiminnasta huomattava osa tulee USA:n markkinoilta. Perustilanteessa rahasto sijoittaa 30–50 huolella valittuun yhtiöön. Valuutariskiltä suojautuakseen rahasto voi sijoittaa myös

johdannaisopimuksiin. (LähiTapiola 2018d.) Sijoitusajaksi suositellaan vähintään seitsemää vuotta (LähiTapiola 2018e).

Rahasto on perustettu 2.5.2002, se on kooltaan 145,96 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 8.3.2018 oli 22,74 euroa. Rahasto ei peri merkintä- tai lunastuspalkkioita, mutta vuosittainen hallinnointi- ja säilytyspalkkio on 1,60 %. Kahdentoista kuukauden volatiliiteetti on 11,44 % ja Sharpen luku 0,16. (LähiTapiola 2018d.) Rahasto on tuottanut vuodesta 2008 alkaen -37,4 %, 2009 29,6 %, 2010 19,6 %, 2011 -6,0 %, 2012 14,8 %, 2013 29,3 %, 2014 18,9 %, 2015 13,4 %, 2016 12,8 % ja 2017 5,3 % (LähiTapiola 2018f).

SEB Nordic Fund

Rahaston sijoituskohteina ovat Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa toimivien yhtiöiden osakkeet. Niiden lisäksi osakerahasto sijoittaa osakesidonnaisiin rahamarkkinainstrumentteihin. (SEB 2018c.) Sijoituskohteiden määrä vaihtelee perustilanteessa 40–70 yhtiön välillä, ja kohteiksi valitaan laadukkaita keskisuuria ja suuria yrityksiä, joilla on vahva markkina-asema, vakaa talous ja tasaiset tuotto-odotukset. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (SEB 2018d.)

Rahasto on perustettu 6.12.1988, se on kooltaan 184,33 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 9.3.2018 oli 12,82 euroa (Morningstar 2018l). Merkintä- ja lunastuspalkkiot ovat kumpikin 1,00 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,75 %. Kahdentoista kuukauden volatiliiteetti on 8,21 %. (SEB 2018c.) Sharpen luku puolestaan on 0,53 (Morningstar 2018m). Rahasto on tuottanut vuodesta 2008 alkaen -48,9 %, 2009 47,0 %, 2010 27,4 %, 2011 -19,8 %, 2012 19,6 %, 2013 20,7 %, 2014 15,5 %, 2015 16,8 %, 2016 3,8 % ja 2017 11,7 % (SEB 2018d).

Danske Invest Global StockPicking

Osakerahasto sijoittaa maailmanlaajuisesti, tavoitteenaan globaaleja osakemarkkinoita korkeampi tuotto. Perustilanteessa rahasto sijoittaa 35–50 yhtiöön, jotka on valittu yksittäisten osakkeiden tuotto-odotuksiin pohjaten. Sijoituksia ei suojata valuuttakurssimuutoksilta, ja sen vuoksi muutokset valuuttakursseissa saattavat vaikuttaa rahaston tuottoon. Rahaston sijoitusajaksi suositellaan vähintään viittä vuotta. (Danske Invest 2018e.)

Rahasto on perustettu 12.12.2012, sen koko on 692,93 miljoonaa Tanskan kruunua eli noin 93 miljoonaa euroa ja yhden osuuden arvo 9.3.2018 oli 16,17 euroa (Danske Invest 2018f; Danske Invest 2018g). Merkintä- ja lunastuspalkkio ovat kumpikin 1,00 % ja vuosittainen hallinnointipalkkio 1,69 % (Danske Invest 2018h). Rahaston kahdentoista kuukauden volatiliiteetti on 6,01 ja Sharpen luku 0,16 (Danske Invest 2018i). Rahasto on tuottanut

2013 15,1 %, 2014 15,9 %, 2015 11,0 %, 2016 8,2 % ja 2017 5,2 % (Danske Invest 2018e).

4.2 Rahastojen vertailu

Vaikka opinnäytetyön tutkimusosioon pyrittiin ottamaan mukaan keskenään mahdollisimman vertailukelpoiset rahastot, ovat ne toki vain murto-osan otanta kaikista mahdollisista valittavissa olevista rahastoista. Sen vuoksi vertailu ei ole täydellinen, mutta kuitenkin suuntaa antava. Oheiseen taulukkoon 2 on vertailemisen helpottamiseksi koottu edellisissä kappaleissa kerrottuja tietoja jokaisesta rahastosta. Rahastot on jaettu kahden rahaston ryhmiin siten, että ylimmäisenä on vastuullisesti sijoittavan rahaston tiedot ja sen alapuolella verrokkirahaston tiedot.

Taulukko 2. Rahastojen perustiedot ja kulut

Rahaston nimi	Rahasto- tyyppi	Perustettu	Arvo (m€)	Volatiliteetti	Sharpen luku	Sijoitus- aika (v.)	Merkintä- palkkio	Lunastus- palkkio	Kulut p.a.
OP-Kestävä Maailma	Yhdistelmä	2016	44	4,73 %	1,10	4	0 %	0,50 %	1,25 %
OP-Taktinen Salkku	Yhdistelmä	2001	84	6,81 %	-0,04	5	0,75 %	0,75 %	0,33 %
OP-Puhdas Vesi	Osake	2012	48	9,17 %	0,97	9	0,75 %	0,75 %	1,80 %
OP-Amerikka Arvo	Osake	2014	68	13,17 %	-0,33	7	0,75 %	0,75 %	1,80 %
OP-Ilmasto	Osake	1997	168	9,55 %	1,12	7	0,75 %	0,75 %	1,80 %
OP-Rohkea	Yhdistelmä	1989	406	7,24 %	0,06	6	0 %	0,50 %	1,45 %
OP-Vähähiilinen Maailma	Osake	2015	153	8,47 %	1,17	6	0,75 %	0,75 %	1,80 %
OP-Maailma	Osake	1997	217	9,67 %	0,03	7	0,75 %	0,75 %	1,60 %
Nordea Ilmasto ja ympäristö	Osake	2008	611	8,84 %	-0,70	5	0 %	1,00 %	1,50 %
Nordea Osakesalkku	Osake	2005	129	7,87 %	-0,98	5	0 %	1,00 %	1,90 %
HB Kestävä Energia	Osake	2014	248	14,36 %	0,76	5	0 %	0 %	1,50 %
HB Global Selective	Osake	2012	96	10,64 %	0,27	5	0 %	0 %	1,85 %
eQ CO2	Osake	2015	27	11,26 %	1,30	7	1,00 %	1,00 %	1,50 %
eQ Mandaatti	Yhdistelmä	2016	30	4,30 %	1,38	5	1,00 %	1,00 %	0,70 %
LähiTapiola Hyvinvointi	Osake	2001	231	9,90 %	0,72	6-7	0 %	0 %	1,50 %
LähiTapiola USA Keskisuuret	Osake	2002	146	11,44 %	0,16	7	0 %	0 %	1,60 %
SEB WWF Nordenfond	Osake	1999	36	8,00 %	0,33	5	1,00 %	1,00 %	1,50 %
SEB Nordic Fund	Osake	1988	184	8,21 %	0,53	5	1,00 %	1,00 %	1,75 %
Danske Kestävä Arvo Osake	Osake	1999	257	6,15 %	2,88	5	2,00 %	1,00 %	1,40 %
Danske Global StockPicking	Osake	2012	93	6,01 %	0,16	5	1,00 %	1,00 %	1,69 %

Rahastojen volatiliteettia eli arvon keskimääräistä vuosittaista vaihtelua tarkastellessa voidaan huomata hajontaa olevan kumpaankin suuntaan – osassa vastuullisesti sijoittavia rahastoja volatiliteetti on suurempi, osassa pienempi kuin tavanomaisissa rahastoissa. Enimmillään volatiliteetti vastuullisten rahastojen puolella oli Handelsbankenin Kestävä

Energia -rahaston noin 14 %, mutta myös tavanomaisten rahastojen puolella OP-Amerikka Arvo -rahaston volatiliteetti ylsi noin 13 prosenttiyksikköön. Toisaalta myös vertailun pienimmät volatiliteetit, eQ Mandaatin hieman yli 4 % ja OP Kestävä Maailma -rahaston hieman alle 5 % kuuluvat toinen vastuullisesti, toinen tavanomaisesti sijoittavalle rahastolle. Volatiliteetin yhteydessä voidaan myös tarkastella sijoitusrahastoille suositeltuja sijoitusaikoja. Lyhimmillään suositeltu sijoitusaika on OP Kestävä Maailma -rahaston neljä vuotta ja pisimmillään OP Puhdas Vesi -rahaston yhdeksän vuotta, suurimmalla osalla rahastoista sen ollessa kuitenkin noin 5–7 vuotta. Voidaankin todeta, että pidempi sijoitusaika tuo mahdollisuuden myös rohkeampaan riskinottoon ja sen myötä korkeampiin tuottoihin – tuotto-odotuksen ollessa korkea, sisältyy sijoitukseen myös korkeampi riski lyhyen aikavälin arvovaihtelulle. Pitkällä aikavälillä vaihtelulla on mahdollisuus tasaantua.

Kuten kappaleessa 3.4 todettiin, voidaan karkeasti sanoa, että mitä suurempi Sharpen luku, sitä paremmin se on tuottanut riskiinsä suhteutettuna eli sitä parempi sijoituskohde se on. Myös tämän tunnusluvun kohdalla vertailtavissa rahastoissa on nähtävissä melko paljon samankaltaisuutta, mutta kuitenkin suurimmalla osalla vastuullisesti sijoittavista rahastoista Sharpen luku on vertailukohtaansa isompi. Vain yhdellä vastuullisesti sijoittavalla rahastolla, Nordea Ilmasto ja Ympäristö, Sharpen luku on negatiivinen eli tuoton voidaan sanoa olevan riskitöntä vaihtoehtoa huonompi. Toisaalta tavanomaisia rahastoja tarkastellessa kolmella on negatiivinen Sharpen luku.

Rahastojen kuluja vertaillessa voidaan huomata, että suurimmaksi osaksi niin merkintä- kuin lunastuspalkkio kuin myös vuosittaiset kulut ovat joko täsmälleen tai lähestulkoon samat niin vastuullisilla kuin tavanomaisillakin rahastoilla. Osalla vastuullisista rahastoista, kuten OP-Ilmastolla, kaikki kulut ovat suuremmat, mutta toisaalta monella vastuullisella rahastolla kulut jäävät tavanomaisten rahastojen alle. Joka tapauksessa kovin merkittäviä eroavaisuuksia kuluissa ei ole nähtävissä.

Kulujen lisäksi tuottoja voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä valintakriteereistä sijoitusrahastoa valittaessa ja sen lisäksi ne ovat myös tärkeä osa opinnäytetyön vertailuosuutta. Sen vuoksi sekä vertailun helpottamiseksi tuotot on koottu omaksi taulukokseen. Jokaisen rahaston vuosituotot on merkitty aikaisintaan vuodesta 2008 alkaen – osa rahastoista on huomattavasti nuorempia, ja niiden kohdalta tuotot on merkitty aikaisimmasta mahdollisesta vuodesta alkaen.

Taulukko 2. Rahastojen tuotot

Rahaston nimi	Tuotto 2008	Tuotto 2009	Tuotto 2010	Tuotto 2011	Tuotto 2012	Tuotto 2013	Tuotto 2014	Tuotto 2015	Tuotto 2016	Tuotto 2017
OP-Kestävä Maailma	-	-	-	-	-	-	-	-	1,6 %	4,0 %
OP-Taktinen Salkku	-32,3 %	30,3 %	16,2 %	-10,3 %	14,9 %	11,2 %	7,2 %	7,3 %	4,6 %	6,7 %
OP-Puhdas Vesi	-	-	-	-	-	23,7 %	9,6 %	-3,1 %	12,9 %	7,9 %
OP-Amerikka Arvo	-	-	-	-	-	-	22,8 %	4,6 %	15,0 %	2,9 %
OP-Ilmasto	-39,5 %	35,2 %	2,8 %	-29,5 %	9,3 %	23,0 %	18,0 %	8,1 %	10,0 %	8,3 %
OP-Rohkea	-37,0 %	26,0 %	9,4 %	-12,2 %	12,3 %	11,4 %	12,7 %	6,8 %	4,2 %	5,1 %
OP-Vähähiilinen Maailma	-	-	-	-	-	-	-	-7,6 %	7,0 %	7,5 %
OP-Maailma	-34,0 %	21,9 %	11,9 %	-2,0 %	14,1 %	17,8 %	15,1 %	6,6 %	5,9 %	6,0 %
Nordea Ilmasto ja ympäristö	-	30,5 %	3,5 %	-13,0 %	17,9 %	24,7 %	10,3 %	11,4 %	16,4 %	15,4 %
Nordea Osakesalkku	-43,0 %	34,4 %	19,0 %	-12,0 %	13,1 %	17,4 %	15,2 %	9,8 %	9,0 %	6,5 %
HB Kestävä Energia	-	-	-	-	-	-	5,1 %	15,0 %	-0,2 %	18,2 %
HB Global Selective	-	-	-	-	-	18,6 %	17,2 %	8,7 %	2,6 %	8,5 %
eQ CO2	-	-	-	-	-	-	-	-	8,1 %	14,3 %
eQ Mandaatti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5,6 %
LähiTapiola Hyvinvointi	-34,6 %	37,0 %	18,0 %	-4,3 %	18,4 %	27,3 %	18,4 %	20,7 %	7,7 %	7,5 %
LähiTapiola USA Keskisuurat	-37,4 %	29,6 %	19,6 %	-6,0 %	14,8 %	29,3 %	18,9 %	13,4 %	12,8 %	5,3 %
SEB WWF Nordenfond	-39,6 %	40,7 %	13,5 %	-21,2 %	16,6 %	24,5 %	21,7 %	14,0 %	6,6 %	11,9 %
SEB Nordic Fund	-48,9 %	47,0 %	27,4 %	-19,8 %	19,6 %	20,7 %	15,5 %	16,8 %	3,8 %	11,7 %
Danske Kestävä Arvo Osake	-29,9 %	40,1 %	19,5 %	-6,4 %	15,4 %	22,8 %	24,4 %	17,2 %	12,7 %	20,1 %
Danske Global StockPicking	-	-	-	-	-	15,1 %	15,9 %	11,0 %	8,2 %	5,2 %

Tuottojen puolesta voidaan huomata, että on hankala antaa selkeää ja yksiselitteistä vastausta sille, kumman tyyppiset rahastot loppujen lopuksi tuottavat enemmän. Osa vastuullisesti sijoittavista rahastoista, kuten Danske Kestävä Arvo, tuotti vertailukohtaansa huomattavasti enemmän joka vuosi. Toisaalta osa vastuullisista rahastoista jäi tuotoiltaan lähes joka vuosi vertailurahastoaan huonommaksi. Lisäksi useassa vertailuparissa tuottokehitys oli puolestaan hyvin samankaltaista. Eroavaisuuksia saattaa löytyä yksittäisiä vuosituottoja tarkastellessa, mutta pidemmän ajan tarkastelusta voi huomata, että erot tasoittuvat vuosien myötä ja lopputulos on lähes samankaltainen. Tästä voidaankin myös päätellä ja kumota jossain määrin edelleen vallalla oleva käsitys siitä, että vastuullisesti, eettisesti tai kestävän kehityksen mukaisesti sijoittavat rahastot eivät ole vähintäänkään tuottaneet huomattavasti huonommin kuin tavanomaiset rahastot. Joissain tapauksissa asia on jopa aivan päinvastoin. Yksiselitteistä tulkintaa on kuitenkin vaikea tehdä, ja tähän lopputulokseen ovat päätyneet myös useat aiheesta tehdyt akateemiset tutkimukset, joista kerrotaan lisää kappaleessa 4.3.

Useissa läpikäydyissä rahastoesitteissä oli mainittu tietyn teeman mukaisesti sijoittavien rahastojen arvonkehitykseen liittyvästä mahdollisesta poikkeamasta verrattuna osakemarkkinoiden yleiseen kehitykseen. Esimerkiksi OP:n rahastoesitteessä kerrotaan, että keskittymäriskiä kohdistuu sellaisten rahastojen sijoituksiin, jotka keskittävät sijoituksensa esimerkiksi tietyn sektorin, alueen tai kohdemaan arvopapereihin (OP 2018p). Tämä seikka kannattaakin vastuullisesti sijoittavan ottaa huomioon, ovathan sijoitukset hyvin suuressa määrin keskittyneet jonkin tietyn teeman ympärille ja sitä kautta myös vähemmän hajautetut koko osakemarkkinoille.

Opinnäytetyön vertailuun pyrittiin valitsemaan mahdollisimman saman ikäisiä, eli yhtä kauan toiminnassa olleita rahastoja. Sen vuoksi erot perustamisvuosien välillä eivät tässä tapauksessa ole kovin suuria, mutta rahastojen valikoimisvaiheessa oli helppo huomata, kuinka suurin osa vastuullisesti sijoittavista rahastoista oli vielä suhteellisen nuoria. Pitkäikäisin vastuullisen sijoittamisen rahasto, OP-Ilmasto, on perustettu 1997, mutta suurin osa kuitenkin reilusti 2000-luvun puolella. Tästä voidaankin päätellä, että toimiala on vielä melko nuori ja vastuullisen sijoittamisen tuotteita toisaalta kehitetään jatkuvasti lisää ja myös niiden kysyntä on kasvussa.

Vertailtavissa rahastoissa, jotka ovat olleet yli 10 vuotta markkinoilla, oli yhteisenä piirteenä selkeästi nähtävissä vuoden 2008 finanssikriisin vaikutukset. Kaikissa opinnäytetyössä tarkasteltavissa rahastoissa on tuolloin nähtävissä huomattava, useamman kymmenen prosenttiyksikön suuruinen arvon aleneminen johtuen pörssikurssien jyrkästä laskemisesta maailmanlaajuisesti, joskin myös vastaavasti tuotoissa on nähtävissä myös voimakasta nousua seuraavien vuosien aikana markkinoiden hiljalleen toipuessa finanssikriisistä.

4.3 Tutkimustuloksia

Akateemiset tutkimukset ovat osoittaneet, että selkeää rajanvetoa ei pystytä tekemään sen suhteen, ovatko vastuullisesti tehdyt sijoitukset tuottavampia kuin niin sanotut tavalliset sijoitukset. Joidenkin tutkimustulosten mukaan vastuulliset sijoitukset tuottavat tavanomaisia paremmin, joidenkin mukaan huonommin, kun taas osa tutkimustuloksista osoittaa, ettei eroavaisuutta oikeastaan ole lainkaan. Eriäviin tutkimustuloksiin saattavat vaikuttaa useat tekijät, kuten tutkimuksen tekijänä tai rahoittajana toimiva taho, vertailtavat sijoitustuotteet ja kriteerit, joiden mukaan sijoitukset on luokiteltu vastuullisiksi tai tavallisiksi. (Hyrskke ym. 2012, 22-23.)

Ristiriitaisuuksien vuoksi on mahdotonta antaa yksiselitteistä vastausta siihen, ovatko vastuullisin periaattein tehdyt sijoitukset tuottavampia kuin tavanomaiset sijoitukset. Tutkimuksissa ilmi tulleita, vastuullisen sijoittamisen parempaa tuottoa puoltavia tekijöitä ovat muun muassa vastuullisesti toimivien yhtiöiden materiaali- ja energiatehokkuus, jolla saavutetaan pienemmät kustannukset, sekä korkeampi työtyytyväisyys, joka johtaa työn tuottavuuden kasvuun. Sen sijaan vastuullisen sijoittamisen heikompaan tuottavuuteen perinteisiin sijoituksiin verrattuna voivat vaikuttaa esimerkiksi epäedullisena ajankohtana tehdyt osakesijoitukset ja sijoittajien valtavirran kykenemättömyys ymmärtää ja määritellä ympäristövastuun, hyvän hallintotavan, vastuullisen imagon sekä muiden samankaltaisten aineettomien pääomien merkitystä. (Kuisma, M. & Temmes, A. 2011, 310.)

5 Vastuullisen sijoittamisen tulevaisuudennäkymiä

Alati globalisoituvampi maailma sekä sosiaalisen median jatkuva kasvu johtavat siihen, että vastuuttomasti toimivat yritykset ja sijoittajat on mahdollista altistaa kritiikille entistä nopeammin. Samoilla perusteilla alati muuttuva yhteiskunta saa lainsäätäjiä joko tiukentamaan olemassa olevia lakeja tai säätämään uusia, niin yritystoiminnan kuin sijoitustoiminnan vastuullisuutta edistäviä lakeja. Hyvinvointiyhteiskunnassa sijoittajalla on mahdollisuus ottaa huomioon omat arvonsa sijoituspäätösten yhteydessä ja tällä tavalla vaikuttaa suoraan vastuullisten sijoitustuotteiden kysyntään. Arvojen huomioinnilla on sidosryhmien kautta vaikutusta myös yritysten kokemaan paineeseen toimia aina vastuullisemmin. (Hyrskke ym. 2012, 179.)

Vastuullisuutta voidaan pitää myös nousevana megatrendinä. Jatkuvasti kasvava huoli ilmastomuutoksesta, teollisuuden luomista saasteista, ruoan turvallisuudesta ja luonnonvarojen loppuun käyttämisestä heijastuu myös yhtiöihin ja niiden kykyyn luoda arvoa asiakkaille ja osakkeenomistajille. Asiakkaat ympäri maailman etsivät ympäristöystävällisiä ja kestävä kehityksen mukaisia tuotteita ja palveluita sekä kannustavat yhtiöitä parantamaan jo olemassa olevien ympäristöystävällisyyttä. Valtiollisella tasolla luodaan ennätysellisen paljon uusia lakeja ja sääntelyä. Lisäksi yritykset kehittävät uusia innovaatioita esimerkiksi energiatehokkuuden ja uudistuvaan energian ratkaisuiden kehittämiseksi sekä ilmansaasteiden vähentämiseksi. Yritysten näkökulmasta niiden pitkän aikavälin kilpailukykyyn vaikuttavia vastuullisuustekijöitä ei siis enää voida jättää huomiotta. (Lubin & Esty 2012, 2–3.)

Vuonna 2015 solmittu Pariisin ilmastopöytäkirja on osaltaan edistänyt vastuullista sijoittamista ja sopimuksen myötä ilmastomuutoksen vaikutuksia pyritään estämään myös sijoittamisen keinoin. Yhdysvaltojen presidentti Donald Trumpin päätös vetäytyä sopimuksesta synnytti myös mielenkiintoisen vastareaktion – markkinat vastasivat laskemalla liikkeelle uusia niin sanottuja green bondeja eli vihreitä velkakirjalainoja usean miljardin dollarin edestä. (Arvopaperi 2017.) Vaikka tiukentunut sääntely ympäristöasioiden suhteen on uhannut jo olemassa olevia liiketoimintamalleja, kestävä kehityksen mukaisten tekijöiden tulo markkinoille on johtanut toisaalta kokonaan uusien sijoitustoimialojen ja rahoitusmarkkinoiden kehittymiseen (Robins & Krosinsky 2008, 206).

Vaikka jokainen yksityissijoittaja voi tehdä vastuullisilla ja kestävä kehitystä tukevilla sijoituspäätöksillään oman osansa asian edistämiseksi, Kuisma ja Temmes toteavat, että vastuullisen sijoittamisen yleistymiseen vaikuttavat kuitenkin ratkaisevasti institutionaaliset sijoittajat. Näillä tahoilla on hallussaan merkittävä osa koko maailman sijoituspääomasta,

joten tämän pääoman liikkeet vaikuttavat huomattavasti pääomamarkkinoihin. Lisäksi institutionaalisilla sijoittajilla on pitkältä ajanjaksolta vastuu esimerkiksi eläke- ja vakuutusvaroista sekä myös tyypillisesti yhteiskunnallisia tehtäviä ja lainsäädännön asettamia velvollisuuksia. (Kuisma, M. & Temmes, A. 2011, 319.)

Kuten kappaleessa 4.3 todettiin, vastuullisesti toteutetut sijoitukset ja vastaavasti niiden tuoma tuotto ovat jatkuvan debatin sekä myös laajalti akateemisten tutkimusten aiheena. Kriitikot painottavat muun muassa potentiaalisten sijoitustuotteiden rajoittamisen johtavan erinäisiin riskeihin ja vähentävän riskiin sopeutettuja tuottoja. Vastuullisen sijoittamisen puolesta puhujien mukaan yhteiskunnalliset ja ympäristökriteerit huomioon ottamalla sijoittajien on mahdollista välttää riskejä, tunnistaa korkealaatuinen yrityksen johtaminen ja painottaa yrityksiä jotka ovat jatkuvasti kiinnostuneita kehittämään uusia ratkaisuja. Kaikkien näiden tekijöiden katsotaan auttavan yrityksiä saavuttamaan parempaa tuloksenteekokyä. Lisäksi vastuullisuuden katsotaan vaikuttavan myönteisesti yritysten maineeseen. Joka tapauksessa vuoropuhelun ja tutkimusten aiheen tiimoilta voidaan ennustaa jatkuvan myös tulevaisuudessa. (Louche & Lydenberg 2011, 21–22.)

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyön empiirisessä osuudessa kävi ilmi, että ei voida yksiselitteisesti sanoa, onko sijoittaminen vastuullisiin rahastoihin kannattavampaa kuin tavanomaisesti sijoittaviin rahastoihin tai päinvastoin. Osa vastuullisista rahastoista pärjäsivät tuottojen osalta paremmin, osa huonommin ja osa varsin saman tasoisesti kuin vertailukohtana olleet tavanomaiset rahastot. Niin ikään rahastojen kuluja, volatiliitteetteja ja Sharpen lukuja vertaillen kävi ilmi, että kovin suurta vaihtelua ei ole nähtävissä. Samaan tulokseen ovat päätyneet myös aiheesta aikaisemmin tehdyt tutkimukset, joten opinnäytetyön tulos oli niiden kanssa varsin samansuuntainen.

6.2 Tutkimuksen luotettavuus ja hyödynnettävyys

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käytettiin lähteinä niin kotimaista kuin ulkomaistakin sijoittamista ja erityisesti vastuullista sijoittamista käsittelevää kirjallisuutta. Niiden lisäksi käytettiin internetistä löytyviä artikkeleita sekä esimerkiksi yhdistysten internet-sivuja. Internet-lähteiden hyvänä puolena on erityisesti niiden ajantasaisuus – esimerkiksi aihetta käsitteleviä aivan viimeaikaisia artikkeleita oli mukava saada mukaan opinnäytetyöhön. Kokonaisuutena nämä lähteet muodostivat mielestäni monipuolisen tietoperustan opinnäytetyölle.

Vertailuosuudessa lähteinä käytettiin tutkimuksen kohteina olevien rahastojen rahasto- ja avaintietoesitteitä, hinnastoja ja muita tietoja jotka ovat kaikkien saatavilla kunkin rahoituslaitoksen nettisivuilta. Pidän sivuja luotettavina ja ennen muuta ajantasaista ja jatkuvasti päivittyvää tietoa tarjoavina. Vaikka toki tulee muistaa, että kyse on osittain enemmän tai vähemmän markkinointimateriaalista, niin kuitenkin esimerkiksi rahastojen numeeriset tiedot ovat kaikkien vapaasti tutkittavissa ja niistä voi vetää omat johtopäätöksensä esimerkiksi rahastojen kannattavuuden suhteen. Lisäksi muun muassa vastuullisuuden arviointiin käytettiin Morningstarin vastuullisuusluokituksia kunkin rahaston omalta sivulta Morningstarin tietokannassa. Tätä lähdettä pidän erityisen luotettavana sen puolueettomuuden vuoksi.

Mielestäni opinnäytetyö täyttää kokonaisuudessaan myös sille asetetun odotuksen siitä, että se voi toimia tiiviinä tietopakettina vastuullista, eettistä ja kestävä kehityksen mu- kaista rahastosijoittamista aloittelevalle tai siitä muutoin kiinnostuneelle lukijalle. Opinnäytetyön myötä on helppo löytää perusasiat aiheesta yksissä kansissa ja päästä alkuun omalla sijointustaipaleella.

6.3 Johtopäätökset

Pitkäaikaiset tutkimustulokset ovat osoittaneet, että vastuullinen sijoittaminen voi tuottaa jopa enemmän kuin tavalliset sijoitustuotteet. Lisäksi ihmisten kiinnostus vastuullisuutta ja vastuullisia toimintatapoja kohtaan on kasvussa. Vastuullinen sijoittaminen onkin jatkuvasti noususuhdanteessa, mutta mielestäni se ei ole vielä saavuttanut kokonaan potentiaalista sijoittajakuntaansa. Olen itse huomannut, että useiden rahoituslaitosten internetsivuilla on alkanut näkyä entistä enemmän mainontaa vastuullisista sijoitustuotteista. Mielestäni kuitenkin aihetta ja vastuullisia sijoitustuotteita olisi hyvä tuoda vieläkin enemmän esille ja näkyville – uskon, että kysyntää tuotteille olisi huomattavasti nykyistä enemmän, jos tietoa ja tuotteita olisi helpommin ja enemmän löydettävissä.

Paremman näkyvyyden lisäksi mielestäni olisi tärkeää tuoda esiin, että vastuullisen sijoittamisen rahastojen tuotot harvemmin ainakaan häviävät niin sanottujen tavallisten rahastojen tuotoille. Tästä lienee edelleen monella kuluttajalla edelleen se vanhentunut käsitys, että vastuullinen sijoittaminen olisi niin sanotusti puhdasta hyväntekeväisyyttä. Pääinvastoin – vastuullinen sijoittaminen edellyttää sijoittajalta yhtiöihin perin pohjin tutustumista jolloin on helpompi tehdä hyviä, tuottoisia valintoja sijoituskohteiden suhteen, ja yhtiöiltä puolestaan edellytetään sitoutumista hyvien valintojen tekemiseen ja vakaan tuoton tavoitteluun pitkällä aikavälillä.

Toisaalta on tärkeää pitää mielessä kaikkeen sijoittamiseen liittyvä fakta: historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta. Ottaen huomioon ihmisten jatkuvasti kasvavan kiinnostuksen esimerkiksi ympäristö- ja ilmastonmuutosasioihin sekä vaikkapa ihmisoikeusasioihin ja läpinäkyvyyden kasvaminen näiden aiheiden tiimoilta esimerkiksi sosiaalisen median avulla, ja omien arvojen huomioon ottamisen myös sijoituspäätöksissä, voidaan olettaa tämän kehityksen jatkuessa vastuullisille sijoitustuotteille olevan kysyntää enenevissä määrin myös jatkossa.

Sijoituspäätöstä tehdessä sijoittajan kannattaa tutustua valitsemaansa rahastoon huolellisesti, sillä joidenkin rahastojen kohdalla eettisyys ja vastuullisuus saattavat olla lähinnä vain markkinointikeino aiheesta kiinnostuneelle kuluttajasegmentille. Sen vuoksi omien arvojen pohjalta sijoittavan onkin hyvä tutustua potentiaalisten rahastojen sijoituskohteisiin ja muuhun sijoituspolitiikkaan ennen päätöksen tekemistä, ja sitä kautta punnita, ovatko omat arvot linjassa rahaston tekemien valintojen kanssa. Lisäksi kannattaa hyödyntää puolueettomien tahojen, kuten vaikkapa Morningstarin tekemiä analyysejä ja vertailuja sijoitustuotteiden vastuullisuuteen liittyen.

Oma mielikuvani erilaisia vastuullisesti, eettisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti sijoitavia rahastoja opinnäytetyötä varten tutkiessani oli, että tarjonta on selkeästi noususuhdanteessa. Silti oli selvää, että osa rahoituslaitoksista markkinoi näitä tuotteita huomattavasti näkyvämmiin ja esimerkiksi suoraan sijoitussivujensa etusivulla, kun taas toisten kohdalla oli hyvin haastavaa edes löytää kyseisiä rahastoja tuotteiden joukosta – niitä ei siis selkeästi nostettu esiin eikä varsinkaan tavallinen sijoittaja, joka ei varta vasten niitä etsi, ei niitä varmasti helposti myöskään löydä. Uskon, että jos näitä sijoitustuotteita tuotaisiin edelleen entistäkin aktiivisemmin sijoittajien silmien eteen esimerkiksi verkkopankin sijoitussivuilla asioidessa, myös niiden kysyntä voisi tulla kasvamaan. Mielestäni rahastot ovat joka tapauksessa helpoin ja yksinkertaisin tapa aloittaa vastuullisen sijoittamisen maailmaan tutustuminen – sijoituskohteet on tarkasti tutkittu ja valittu asiantuntijoiden toimesta, joka helpottaa huomattavasti yksityisen piensijoittajan työtä. Omaa tietämystä on rahastoihin tutustumisen kautta helppo lähteä laajentamaan myös muihin sijoitustuotteisiin, jos itse niin haluaa.

Mielestäni erityisen kiinnostavia ja laajasta kilpailijajoukostaan erottuvia sijoitustuotteita ovat SEB WWF Nordenfondin kaltaiset rahastot, joissa voidaan katsoa yhdistyvän suoraan sijoitustoiminta sekä hyväntekeväisyys – tuotoista osa lahjoitetaan suoraan luonnon-suojeluun. Omalta osaltani täytyy todeta, että mielelläni sijoittaisin tällaisiin tuotteisiin ja näkisin niitä enemmänkin markkinoilla – tällaisissa kohteissa kannattavat sijoitustuotteet ja vihreät arvot puhaltavat hienolla tavalla yhteen hiileen. Vastuullinen tai eettinen sijoittaminen saattavat termeinä kuulostaa hankalilta tai siltä, ettei niihin ole tavallisella sijoittajalla mahdollisuutta päästä osalliseksi. Kuitenkin lopulta kyse on siitä, että jokaisella sijoituksella on vaikutusta, ja sijoittajan päätettäväksi jää, ovatko ne omien arvojen mukaisia vai eivät.

6.4 Jatkotutkimusehdotukset

Uskon, että tulevaisuudessa vastuullisesti, eettisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti sijoittavien rahastojen, ja miksei muidenkin sijoitustuotteiden määrä tulee kasvamaan ja sen myötä myös jatkotutkimusten tekeminen helpottuu tutkimusaineiston lisääntyessä. Kuten tutkimusosiostakin selvisi, useat rahastot ovat olleet markkinoilla vasta suhteellisen vähän aikaa, joten esimerkiksi historiallisten tuottojen pitkän aikavälin seuranta ja vertailu tulee luonnollisesti helpottumaan ajan kuluessa. Olisi myös mielenkiintoista selvittää, toteutuuko tällä hetkellä ennustettu suuntaus siitä, että vastuullinen sijoittaminen tulee valtavirtaistumaan tulevaisuudessa niin yksityissijoittajien kuin institutionaalistenkin sijoittajien keskuudessa ja minkälaisia suuntauksia esimerkiksi erilaisten sijoitusteemojen suhteen on nähtävissä.

6.5 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyötä aloitellessani huomasin, kuinka laaja aihealue onkaan loppujen lopuksi kyseessä – etenkin kun halusin ottaa työhön mukaan niin kestävän kehityksen, eettisyyden kuin ESG-asioidenkin näkökulmat ja myös niiden mukaan sijoittavia rahastoja. Laaja-alaisuuden vuoksi vaati hiukan pohtimista, kuinka rajata työtä, jotta se pysyisi maltillisen mittaisena. Toisaalta kuitenkin aiheen laajuuden myötä aiheeseen tuli myös perehdyttyä kattavasti ja opin vastuullisesta sijoittamisesta ilahduttavan monipuolisesti. Oli myös kiinnostavaa perehtyä siihen, minkälaisia vastuullisesti, eettisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti sijoittavia rahastoja Suomessa on tällä hetkellä tarjolla. Kaiken kaikkiaan olen iloinen siitä, että sain tehdä opinnäytetyön itseäni erityisen paljon kiinnostavasta aiheesta ja mielestäni tietämykseni aiheesta nousi kohisten opinnäytetyön kirjoittamisen ja lähdeaineiston tutkimisen myötä. Nyt koenkin, että oma matkani vastuullisen sijoittamisen maailmaan voi alkaa myös käytännössä ja parhaassa tapauksessa tulisin jopa tulevaisuudessa jollakin tavalla työskentelemään aiheen parissa.

Lähteet

Arvopaperi 2017. Vihreä on sijoittamisen uusi musta! Luettavissa: <https://www.arvopaperi.fi/kumppaniblogit/aberdeen/vihrea-on-sijoittamisen-uusi-musta-6660000>. Luettu: 25.2.2018.

Danske Invest 2017. Muutoksia Danske Invest Kestävä Arvo Osake –rahastossa. Luettavissa: <https://www.danskeinvest.fi/articles/muutoksia-danske-invest-kestaevae-arvo-osake-rahastossa>. Luettu: 4.2.2018.

Danske Invest 2018a. Kestävä Arvo Osake K. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2454. Luettu: 4.2.2018.

Danske Invest 2018b. Avaintietoesite. Kestävä Arvo Osake K. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/web/show_download.kid?isin=FI0008802921&lang=fi. Luettu: 4.2.2018.

Danske Invest 2018c. Kestävä Arvo Osake K. Päivän arvot. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2454#g4. Luettu: 4.2.2018.

Danske Invest 2018d. Kestävä Arvo Osake K. Tunnusluvut. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=2454#g5. Luettu: 4.2.2018.

Danske Invest 2018e. Avaintietoesite. Global StockPicking. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/web/show_download.kid?isin=DK0060485449&lang=fi. Luettu: 12.3.2018.

Danske Invest 2018f. Global StockPicking. Perustiedot. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=3796#g2. Luettu: 12.3.2018.

Danske Invest 2018g. Global StockPicking. Päivän arvot. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nId=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=3796#g4. Luettu: 12.3.2018.

Danske Invest 2018h. Sijoitusrahastojen hinnasto. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_download.hent_fra_arkiv?p_vld=difm_pricelist_fi.pdf. Luettu: 12.3.2018.

Danske Invest 2018i. Global StockPicking. Tunnusluvut. Luettavissa: https://www.danskeinvest.fi/w/show_funds.product?p_nld=1432&p_nFundgroup=59&p_nFund=3796#g5. Luettu: 12.3.2018.

eQ 2018a. eQ CO2. Luettavissa: <https://www.eq.fi/fi/funds/eq-co2>. Luettu: 14.1.2018.

eQ 2018b. Avaintietoesite. Sijoitusrahasto eQ CO2. Luettavissa: <https://www.eq.fi/~media/files/funds/eq-co2/kiid-eq-co2.pdf>. Luettu: 27.3.2018.

eQ 2018c. Rahastoesite. Sijoitusrahasto eQ CO2. Luettavissa: <https://www.eq.fi/~media/files/funds/eq-co2/sijoitusrahasto-eq-co2.pdf>. Luettu: 27.3.2018.

eQ 2018d. Avaintietoesite. Erikoissijoitusrahasto eQ Mandaatti. Luettavissa: <https://www.eq.fi/~media/files/funds/eq-mandaatti/kiid-eq-mandaatti.pdf>. Luettu: 13.3.2018.

eQ 2018e. Rahastoesite. Erikoissijoitusrahasto eQ Mandaatti. Luettavissa: <https://www.eq.fi/~media/files/funds/eq-mandaatti/erikoissijoitusrahasto-eq-mandaatti.pdf>. Luettu: 27.3.2018.

Finanssivalvonta 2011. Sijoitusrahastoihin liittyvät riskit. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Riskit/Pages/Default.aspx>. Luettu: 12.2.2018.

Finanssivalvonta 2014. Sijoitusrahastot. Luettavissa: <http://www.finanssivalvonta.fi/fi/Finanssiasiakas/Tuotteita/Sijoittaminen/Sijoitusrahastot/Pages/Default.aspx>. Luettu: 22.1.2018.

Finsif 2017. Vastuullinen sijoittaminen Suomessa. Luettavissa: <https://www.finsif.fi/vastuullinen-sijoittaminen-suomessa>. Luettu: 25.2.2018.

Finsif 2018. Mitä vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa? Luettavissa: <https://www.finsif.fi/mita-se-on/>. Luettu: 27.3.2018.

Handelsbanken 2018a. Handelsbanken Kestävä Energia. Yleisnäkymä. Luettavissa: <https://web.msse.se/shb/fi.fi/funds/SE0005965670?sa=true&hb=true>. Luettu: 14.1.2018.

Handelsbanken 2018b. Handelsbanken Kestävä Energia. Lisätietoja. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000192/more?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&institutional=false&hw=true>. Luettu: 14.1.2018.

Handelsbanken 2018c. Handelsbanken Kestävä Energia. Kaupankäynti ja kulut. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000192/fees?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&institutional=false&hw=true>. Luettu: 14.1.2018.

Handelsbanken 2018d. Handelsbanken Kestävä Energia. Rahastoesitteet ja dokumentit. Tietosivu. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000192/productsheet.pdf?hb=false&nopen-sion=false&sa=2&institutional=false&hw=true>. Luettu: 14.1.2018.

Handelsbanken 2018e. Handelsbanken Global Selective. Lisätietoja. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/lu0809910960/more?sa=true&hb=true>. Luettu: 9.3.2018.

Handelsbanken 2018f. Handelsbanken Global Selective. Rahastoesitteet ja dokumentit. Tietosivu. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000084/productsheet.pdf?sa=true&hb=true>. Luettu: 9.3.2018.

Handelsbanken 2018g. Handelsbanken Global Selective. Kaupankäynti ja kulut. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/lu0809910960/fees?sa=true&hb=true>. Luettu: 9.3.2018.

Handelsbanken 2018h. Avaintietoesite. Handelsbanken Funds – Global Selective A. Luettavissa: <https://secure.msse.se/shb/fi.fi/funds/shb0000084/kiid.pdf?sa=true&hb=true>. Luettu: 9.3.2018.

Hyske, A., Lönnroth, M., Savilaakso, A. & Sievänen, R. 2012. Vastuullinen sijoittaminen. Tammerprint Oy. Tampere.

Joutsenmerkki 2017. Ensimmäiset Joutsenmerkityt sijoitusrahastot markkinoille. Luettavissa: <https://joutsenmerkki.fi/ensimmaiset-joutsenmerkityt-sijoitusrahastot-markkinoille>. Luettu: 19.2.2018.

Kirkkohallitus 2014. Kirkon eläkerahaston vastuullisen sijoittamisen ohjeet. Luettavissa: [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/94FD0DA3F45C3D18C2257D030035A1E6/\\$FILE/Kirkon%20el%E4kerahaston%20vastuullisen%20sijoittamisen%20ohjeet.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/94FD0DA3F45C3D18C2257D030035A1E6/$FILE/Kirkon%20el%E4kerahaston%20vastuullisen%20sijoittamisen%20ohjeet.pdf). Luettu: 26.3.2018.

Kuisma, M. & Temmes, A. 2011. Yritysvastuu sijoittajien, omistajien ja rahoittajien päätöksissä. Teoksessa Halme, M., Jalas, M., Joutsenvirta, M. & Mäkinen, J. (toim.). Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa, s. 303–324. Gaudeamus Helsinki University Press. Helsinki.

Louche, C. & Lydenberg, S. 2011. Dilemmas in responsible investment. Taylor & Francis Group. New York.

Lubin, D. & Esty, D. 2012. The sustainability imperative. Teoksessa Krosinsky, C., Robins, N. & Viederman, S. (toim.). Evolutions in sustainable investing, s. 1–9. John Wiley & Sons, Inc. New Jersey.

LähiTapiola 2018a. LähiTapiola Hyvinvointi. Esittely. Luettavissa: <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusrahastot/osakerahastot/hyvinvointi/esittely>. Luettu: 15.1.2018.

LähiTapiola 2018b. LähiTapiola Hyvinvointi. Julkaisut. Luettavissa: <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusrahastot/osakerahastot/hyvinvointi/julkaisut>. Luettu: 15.1.2018.

LähiTapiola 2018c. Avaintietoesite. Sijoitusrahasto LähiTapiola Hyvinvointi. Luettavissa: <http://public.brandgate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/114923/.pdf>. Luettu: 15.1.2018.

LähiTapiola 2018d. LähiTapiola USA Keskisuuret. Esittely. Luettavissa: <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusrahastot/osakerahastot/usa-keskisuuret>. Luettu: 13.3.2018.

LähiTapiola 2018e. LähiTapiola USA Keskisuuret. Julkaisut. Luettavissa: <https://www.lahitapiola.fi/henkilo/sijoitukset-ja-varainhoito/sijoitusrahastot/osakerahastot/usa-keskisuuret/julkaisut>. Luettu: 13.3.2018.

LähiTapiola 2018f. Avaintietoesite. Sijoitusrahasto LähiTapiola USA Keskisuuret. Luettavissa: <http://public.brandgate.fi/lahitapiola/lahitapiola/fi/tiedostot/114926/.pdf>. Luettu: 13.3.2018.

Morningstar 2016. Morningstarin vastuullisuusrating. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/news/148106/morningstarin-vastuullisuusrating.aspx>. Luettu: 19.2.2018.

Morningstar 2018a. OP-Kestävä Maailma A. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000XRIT>. Luettu: 12.1.2018.

Morningstar 2018b. OP-Puhdas Vesi A. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000PADZ>. Luettu: 12.1.2018.

Morningstar 2018c. OP-Ilmasto A. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04KWR>. Luettu: 12.1.2018.

Morningstar 2018d. OP-Vähähiilinen Maailma A. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000VQAM>. Luettu: 12.1.2018.

Morningstar 2018e. Nordea-1 Ilmasto ja ympäristö. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F000001AKN>. Luettu: 12.1.2018.

Morningstar 2018f. Handelsbanken Kestävä Energia (A1 EUR). Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000UI2C>. Luettu: 14.1.2018.

Morningstar 2018g. eQ CO2 1 T. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04M8R>. Luettu: 13.3.2018.

Morningstar 2018h. LähiTapiola Hyvinvointi A. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04O14>. Luettu: 15.1.2018.

Morningstar 2018i. SEB WWF Nordenfond. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04M6X>. Luettu: 16.1.2018.

Morningstar 2018j. Danske Invest Kestävä Arvo Osake K. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR04O5T>. Luettu: 4.2.2018.

Morningstar 2018k. eQ Mandaatti 1 K. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F00000WSN8>. Luettu: 13.3.2018.

Morningstar 2018l. SEB Nordic Fund C EUR. Yleiskatsaus. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR06C3N>. Luettu: 12.3.2018.

Morningstar 2018m. SEB Nordic Fund C EUR. Rating ja riski. Luettavissa: <http://www.morningstar.fi/fi/funds/snapshot/snapshot.aspx?id=F0GBR06C3N&tab=2>. Luettu: 27.3.2018.

Nordea 2018a. Ilmasto ja ympäristö -rahasto. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/rahastot/ilmasto-ja-ymparisto-rahasto.html#tab=Ilmasto-ja-ymparisto>. Luettu: 12.1.2018.

Nordea 2018b. Rahastot Nyt. Nordea 1 – Ilmasto ja Ympäristö BP. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/saastot/rahastot/rahastot-nyt.html>. Luettu: 21.3.2018.

Nordea 2018c. Avaintietoesite. Nordea 1 – Global Climate and Environment Fund. Luettavissa: <http://doclinks.fundconnect.com/GetDocument.aspx?clientid=e7ecb06c-daa3-4f34-966d-6ab098f482be&Isin=LU0348926287&lang=fi-FI&type=KID&save=True>. Luettu: 13.3.2018.

Nordea 2018d. Nordea Funds. Avaintietoesite. Erikoissijoitusrahasto Nordea Osakesalkku. Luettavissa: <http://doclinks.fundconnect.com/GetDocument.aspx?clientid=e7ecb06c-daa3-4f34-966d-6ab098f482be&Isin=FI0008809108&lang=fi-FI&type=KID&save=True>. Luettu: 5.3.2018.

Nordea 2018e. Rahastot Nyt. Osakesalkku. Luettavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/rahastot/rahastot-nyt.html>. Luettu: 5.3.2018.

Nordnet 2016. Uusi vastuullisuusrating rahastoille. Luettavissa: <https://www.nordnet.fi/kampanjat/rahasto/vastuullisimmat-rahastot.html?cmpi=fond-kommentar-vastuullisimmat>. Luettu: 19.2.2018.

OP 2018a. OP-Kestävä Maailma. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-kestava-maailma>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018b. OP-Kestävä Maailma –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Kest%E4v%E4%20Maailma%20esite.pdf>. Luettu: 19.3.2018.

OP 2018c. OP-Puhdas Vesi. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-puhdas-vesi>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018d. OP-Ilmasto. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-ilmasto>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018e. OP-Ilmasto –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Ilmasto%20esite.pdf>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018f. OP-Vähähiilinen Maailma. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-vahahiilinen-maailma>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018g. OP-Vähähiilinen Maailma –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20V%E4h%E4hiilinen%20Maailma%20esite.pdf>. Luettu: 12.1.2018.

OP 2018h. OP-Taktinen Salkku. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-taktinen-salkku>. Luettu: 9.3.2018.

OP 2018i. OP-Taktinen Salkku –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Taktinen%20Salkku%20esite.pdf>. Luettu: 9.3.2018.

OP 2018j. OP-Amerikka Arvo. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-amerikka-arvo/>. Luettu: 5.3.2018.

OP 2018k. OP-Amerikka Arvo –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Amerikka%20Arvo%20esite.pdf>. Luettu: 5.3.2018.

OP 2018l. OP-Rohkea. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-rohkea/>. Luettu: 5.3.2018.

OP 2018m. OP-Rohkea –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Rohkea%20esite.pdf>. Luettu: 5.3.2018.

OP 2018n. OP-Maailma. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/rahastot/kaikki-rahastot/op-maailma/>. Luettu: 9.3.2018.

OP 2018o. OP Maailma –sijoitusrahasto, A-osuus. Avaintietoesite. Luettavissa: <https://www.op.fi/FI/Sivukansiot/YHTEISET%20SIS%C4LL%D6T/Henkil%F6/S%E4%E4st%F6%20sijoitus/Sijoitusrahastot/Suomi/Esitteet/OP%20Maailma%20esite.pdf>. Luettu: 9.3.2018.

OP 2018p. OP-Rahastojen rahastoesite. Luettavissa: <https://uusi.op.fi/documents/20556/62177/Virallinen+rahastoesite/68d16ebd-dd91-489f-bc2b-1e40cf75eed5>. Luettu: 15.3.2018.

Puttonen, V. & Repo, E. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. WSOYpro Oy. Helsinki.

Pörssisäätiö 2000. Mitä tunnusluvut kertovat? Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/2000/10/01/mita-tunnusluvut-kertovat/>. Luettu: 14.4.2018.

Pörssisäätiö 2015. Sijoitusrahasto-opas. Pörssisäätiö. Helsinki. Luettavissa: http://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf. Luettu: 22.1.2018.

Pörssisäätiö 2017. Vastuullinen sijoittaminen vaatii tiedonhankintaa ja prioriteettien pohtimista. Luettavissa: <http://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/07/vastuullinen-sijoittaminen-vaatii-tiedonhankintaa-ja-prioriteettien-pohtimista>. Luettu: 24.2.2018.

Robins, N. & Krosinsky, C. 2008. Conclusion: sustainable investing – the art of long-term performance. Teoksessa Krosinsky, C. & Robins, N. (toim.) Sustainable investing – the art of long-term performance, s. 205–210. Earthscan. Lontoo.

Salkunrakentaja 2012. Sharpen luku suhteuttaa tuoton riskiin. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2012/07/sharpen-luku-suhteuttaa-tuoton-riskiin>. Luettu: 24.2.2018.

Salkunrakentaja 2016. Hyvä tuotto, parempi maailma – viisi esimerkkiä eettiseen sijoitus-salkkuun. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2016/10/hyva-tuotto-parempi-maailma-viisi-esimerkkia-eettiseen-sijoitussalkkuun>. Luettu: 5.3.2018.

Salkunrakentaja 2017. Nordean tutkimustulos: Vastuullinen sijoittaminen toi huikeasti yli-tuottoa. Luettavissa: <https://www.salkunrakentaja.fi/2017/09/nordean-tutkimustulos-vastuullinen-sijoittaminen-toi-huikean-ylituottoa>. Luettu: 27.2.2018.

Schroders 2016. A short history of responsible investing. Luettavissa: <http://schroders.com/en/insights/global-investor-study/a-short-history-of-responsible-investing-300-0001/>. Luettu: 6.4.2018.

SEB 2018a. SEB WWF Nordenfond. Luettavissa: https://lt.morningstar.com/89d68vy53f/snapshotpdf/default.aspx?LanguageId=fi-FI&Security-Token=F0GBR04M6X%5D2%5D1%5DFOFINP%24ALL_3763&Id=F0GBR04M6X&Client-Fund=1&BaseCurrencyId=SEK&InvestmentType=FO. Luettu: 14.3.2018.

SEB 2018b. Basfakta för investerare. SEB WWF Nordenfond. Luettavissa: <http://doc.morningstar.com/LatestDoc.aspx?clientid=sebf&key=0bbdd9623c66ef84&isin=SE0000691750&documenttype=74&language=453,472>. Luettu: 14.3.2018.

SEB 2018c. SEB Nordic Fund. Luettavissa: <https://seb.fi/yksityisasiakkaat/saasta-ja-sijoita/rahastojen-kurssilista>. Luettu: 12.3.2018.

SEB 2018d. Basfakta för investerare. SEB Nordic Fund. Luettavissa: <http://doc.morningstar.com/LatestDoc.aspx?clientid=sebf&key=0bbdd9623c66ef84&isin=LU0030165871&documenttype=74&language=453,472>. Luettu: 12.3.2018.

Sijoittaja.fi 2017. Vastuullisen sijoittamisen suosio kasvaa – mahdollistaa myös tuottojen paranemisen. Luettavissa: <https://www.sijoittaja.fi/58781/vastuullisen-sijoittamisen-suosio-kasvaa-mahdollistaa-myo-tuottojen-paranemisen>. Luettu: 27.2.2018.

Suomen luonnonsuojeluliitto 2018. OP-Puhdas Vesi. Luettavissa: <https://www.sll.fi/site-actions/yrityksille/esimerkkeja-yhteistyosta/op-puhdas-vesi>. Luettu: 12.1.2018.

Taloustaito 2012. Rahaston kasvuosuus tarjoaa veroedun. Luettavissa: <https://www.taloustaito.fi/Sijoitukset/Rahastot/Rahaston-kasvuosuus-tarjoaa-veroedun>. Luettu: 5.2.2018.